

Christi
pinos
historia.

Fosterus

[Frosterus, Jacob]

3/3. VIII. 34.

LIBRARY
UNIVERSITY OF TORONTO

Utläggning
Öfwer

Christi Binos Historia,

uti
Enfalliga Predikningar
Sörfattad:

Den 1. Delen

Tryckt i Åbo
1737.

M. W.

Åf Joh. Kiämpe / Kongl. Acad.
Boktr.

A the predikningar/ som Archi-
diaconus Årenhrdig Herr Ia-
cob Frosterus, dels öfwer wår
Frälshares Jesu Christi lidande och död/
dels öfwer Catechesen utarbetadt/ må-
ge/ efter Theß åstundan/ genom wæ-
ket til allmän nytto befordrade blif-
wa; thertil gifwer jag så mycket hæl-
dre mit samtyncke / som Venerandæ
Facultatis Theologicæ Aboënsis förut
meddelte Censur, om ihetta arbetets
öfwerensstämmande med Guds H.
Ord/ och wår rena Christeliga läro-
nogsamt intygat. Stockholm den 3.
Febr. 1737.

Uppå Kongl. Maj:ts och Riksens
Cancellie Collegii wågnar,

JOHAN ROSENADLER
Cens. libr. Reg.

Om Christi lidande.

Den Första Predikan.

Ag hölt mig icke tber-
förel at jag något wiste
ibland eder / utan JE-
sum Christum och ho-
nom korsfäst. Så
utlåter sig Ap. Paulus

1. Cor 2: 2. Apostelen han hade en
god kunskap om mångahanda; men
hans förnämsta wetenskap bestod
uti sådant / som den kloka werlden
minst finner smak uti: den korsfäste
JEsus hade hans hierta så inragit /
at han alt annat så godt som i förgå-
tenhet lämnade / och i honom allena
sökte och fann sin hugnad glädie och
nöje: JEsus war allena stor i hans

hierta/ och hans kors i dyrt och högt värde. Såsom en girig af intet annat wet eller weta wil än penningar och winst / en högsinnad af intet annat än ära och beröm / en wällustig af intet annat än lust / löje och goda dagar; så wille Apostelen twärt om intet weta af något annat än **JEsu** och hans kors. Där af kom det / at när han predikade uti staden Coriatho / så war den korsfäste **JEsu** hans ena enda / som han wiste at tala om: jag hölt mig icke therföre / säger han / at jag något wiste icke. Och lærer oss därmed / at **JEsu** och hans kors bör wara vår förnämsta wisshet och kloshet / den wi böre lära och förkofra oss uti. Godt är det / at hafwa nödig kunskap jämwäl i andra nyttiga ting / när man sin wetenskap i ödmjukhet använder til Guds och sin nästas tjenst; men när nöd när död och anfächtning kommer / så förswinna alla andra ting / och warda förglömde: såll den som wäl lärdt den ena lärdomen om **JEsu** och hans kors.

Winläggom oss därrom allesammans ;
 och til den åndan / låt oss med an-
 dächtigt sinne och hierta Jesu lidan-
 de / som oss uti dessa predikningar fö-
 reställas skal / betrakta. Ach k. Fråls-
 sare ! gif at wi måtte med en lef-
 wande kraft förnimma och smaka i
 vårt hierta din kärlek / och deraf up-
 wäckas at älska dig i alla våra lifs-
 dagar : Amen.

Prop. Utaf Texten hafwe wi
 förnåmmeligen tvåggehanda at han-
 dla om : 1. Hwad vår Frålsare har
 lidit / 2. Om den sidste måltiden han
 har hållit med sina Lärjungar innan
 han gick til sit lidande.

Sär wi wele betrakta Christi li-
 dande / så bör det för all ting
 sättas förut / at Christus JE-
 sus som lidit hafwer / han är fuller en
 sann menniska / hwarföre han ock
 sielf kallar sig menniskiones son / men
 intet en blott menniska allena / utan
 ock derjämte Guds Son och altså en
 sanner Gud. Någon kunde täncka :

huru kan Gud lida och dö? Därtill svaras / at Gud är menniskia worden: intet genom någon förvandling; utan at Guds Son mennisklig natur och lekamen antagit / så at han är både Gud och menniskia / i en person. Så älskade Gud werlden at han utgaf sin enda Son; Gud är uppenbar worden i köttet; Guds Son hafwer älskat mig och gifwit sig i döden för mig; Gud hafwer förwärfwat sig en församling med sit eget blod / betogar här om den heliga Skrift. En sådan hög person är det / hwars lidande wi betrachte.

När det nu frågas / hwad Guds Son Herren Jesus har lidit? så är til at märcka / at sedan han war född til werlden / och under Josephs upfostran såsom en annan menniskia hade upväxt / har han wid 30. års ålder begynt at offenteligen predika och gådra underwärt / detta har varit hans syssla memot halffierde år / hwarwid han ock mycken möda fattigdom föracht och förföljelse utstådt. Sedan

Sedan gick hans swåraste lidande för sig; hwilket har varit twåggehanda: inwårtes / hwardöfwer han klazar i örtegården: min själ är bedröfwad in til döden; och på krosset: min Gud hwi hafwer tu öfwergift mig; utwårtes / at han wardt jämmerligen slagen belpottad begabbad och omsider krossfast. Til detta hans utwårtes lidande hörer det som i wår text omtalas, nemligen at han lidit. (I.) Dnda rådslag emot sig af sina fiender. Hans fiender woro Judarnas öfwerste Präster Skriftlärde och de älsste i folcket: med dessa orden utmärckes både de andelige och werldslige Domare ibland Judarna. Dese emedan de uti sin ondskan intet kiände eik heller wille kiänna Christum / hatade honom och hans lära / försmådade hans underwårct / och höllo den wålsignade Trålsaren för en bedragare / samt förbannade alla dem som honom efterfölgde. Deras råd gick derpå ut at de wille förgiöra Jesum. Til den ändan öfwerlade de / huru de skulle få

få honom i sina händer. Men som en stor myckenhet folck då til Påstahögtiden i Jerusalem hade kommit tillsammans / af hwilka en stor del tilföre hade hört Jesu predikningar och sedt hans underwårck; altså fruchtade Christi fiender / om de wid högtiden hade welat gripa honom / at folcket til åfventurs hade giordt upror emot dem: ty de wiste wäl / at deras landsmän dertil mycket benägne woro.

Sedan berättar texten at Frälsaren lidit (2.) Drohet af sin egen lärjunge Judas. Medan Jesus wandrade på jorden, hade han utwaldt sig några wissa / hwilka honom altstadigt följde och af honom lärdes och underwistes fram för andra: desse kallas hans Lärjungar: ibland dem war ock Judas / hwilken här förfogar sig til Christi fiender / och lofwar befördra deras rådslag til lycklig framgång / hwarigenom han ock något wille förtiena: Swad wiljen I gifwa mig ic. Och då honom lofwades

wades 30 Silspenningar d. å. 15.
Riksdal. war han dermed nögd. Til-
fället hwaraf Judas tog sig anled-
ning til detta företagande war / at
Jesus uti Bethanien (et ställe utmed
staden Jerusalem) af en qwinna / som
förmenes hafwa warit Maria Mar-
the och den Lazari syster hwilken Je-
sus hade upwäckt ifrån the döda / uti
den spetälsta Simons hus (den
han tilförene ifrån spetälstan renat ha-
de) wardt smord med en dyr och ko-
stelig smörjelse : ty Judarna hade den
plågseden at de esomoftast smorde en-
kannerligen sit hufwud med wälluch-
tande smörjelser Luc 7: 46. Qwinnan
som smorde Jesus / wille altså här-
med betyga sin tienstachrichet emot
honom. Men här öfwer blef Judas
misslynt / såsom öfwer en onödig för-
spilning / emedan han heldre hade sedt /
at smörjelsen blifwit såld : ty han ha-
de i förwar hwad Frälsarens wänner
til hans förnödenhet förährde / häraf
har han warit wahn at taga något
åt sig / och mente så / om han hade
fådt

fädt de penningar i sitt wälb som för smörjelsen kunde erhållas / at han ock deraf hade kunnat något bekomma för sig / hwilken sin girighet han dermed wiste bemantla / at han föregaf / det en sådan summa hade kunnat gifwas dem fattigom / som Ewangelisten Johannes alt detta berättar Cap. 12: 5. 6. När nu Frälsaren tog qwinnan som honom smordt hade i försvar / och straffade Jude och de andre Lärjungars otidighet hwilcka han åfwen til knorrande hade förledt; wardt Judas uptänd af arghet / och både til at hämnas / och at årsätta i någor måtto den fördel han hade mist / förfaller han i en sådan orohet som förmålt är.

Wi märcke här at Guds försyn och styrelse har warit wid alt detta: Christus är af Guds betänckta råd och försyn utgifwen / Giär. 2: 23. Hans fiender förfamlade sig til at gidra hwad Guds hand och råd tilförene beslutit hade / at skie skulle / Giär. 4: 28. Doch bdr detta intet så förstås / som hade
Gud

Gud warit orsaken til Christi fienders
 och Jude ondska / eller at han dem
 dertil drifwit eller utsedt ; utan dief-
 wulen har warit deras rådgifware
 härutinnan / emedan han intet förstod /
 at återlösningen kunde genom lidande
 och död förrättas / utan tänckte på
 detta sättet giöra ända med Jesu och
 winna seger öfwer honom. Men Gud
 som såg förut at Judas och öfwerste
 Prästerna skulle wara så orge / at
 de Jesum skulle förråda och förskä-
 sta / har beslutit at tillstådia deras ond-
 ska och låta sin Son på detta sättet
 lida / samt styrt diefwulens och Chri-
 sti fienders onda upplåt sålunda til go-
 do / at alt hwad Christus led / det led
 han til vår återlösning och salighet.
 Så är Guds underbara styrelse ännu /
 at han låter den ogudachtiga plåga
 den fromma / men skickar och wänder
 det til helt annat än de ogudachtige
 tänckt och lystadt uppå : han gör at
 det lånder dem ogudachtigom sielswont
 til skam och fall / och dem frommorn
 til prof och öfning / jämwäl ofta til
 be-

Befråmjande af deras egen och andras
wälfärd / som Joseph i Egypten sade:
J tänckten ondt öfwer mig / men Gud
hafwer wändt thet til godo / 1. Mos.
50: 20. Herrens råd är underligt /
och han går thet härliga igenom / Es.
28: 29.

Uti Juda se wi i synnerhet / huru
girigheten kan förleda en menniska /
ei allena til orätta och wrånga om-
dömmen / utan ock til estersättande af
all kärlek och wänskap. Wåra usla
tider de wisa oss otaliga prof därutaf.
Huru warder icke mången gång jäm-
wäl skoldskap och förwanenskap i anse-
ende til en liten winst förgiäten / och
den fattigas wälfärd försat för et rin-
ga wärde? Ach! förbarma dig Jesu
Christe Guds Son / at din arma
hiord ock icke blefwe för ringa skän-
ker och gåfwor försald uti tiufwar och
röfwares händer. Så går det k. W.
när girigheten kommer på wälde :
en girig fördärwar landet / så-
ger Salomo Ordsp. B. 29: 4. Och
Proph. Esaias: thens girigas regeran-
de är icke utan skada / ty han finner
listig-

listighet til at fördärfa the elända med falskom ordom / så han then fattigas rätt tala skal. Men we then som girig är til sins huus värsta / säger Guds Ande Hab. 2: 9. Den girige menar at han skal befordra sin nytta och fördel; men här betygas at han är girig til sins huus värsta. The ågodelar som han upswulget hafwer / måste han åter urspån / och Gud skal drifwa them utu hans buk / står thet Job 20: 15. Så gick thet med Judas &c.

Härtils hafwe wi handlat om det förra stycket af vår text / hwad vår Frälsare har lidit:

Det andra handlar om den sista måltiden den Jesus hållit med sina Lärjungar kort förän han gick til sit lidande.

Därwid förekommer oss först Påskskalambets åtande. Påskahögtiden hade Gud insat genom Mosen / då han förde Israeliterna utur den Egyptiska tråldomen / och befalt / at Judarna skulle slakta et lamb / stekae wid eld / och äta det med oyrat bröd / såsom

såsom de ock sedan därefter i sju da-
 gar skulle intet annat bröd äta än o-
 syrat / hwaraf denna högtiden ock
 kallas osyrade och sötebröds högtiden.
 Andamålet af denna instichtelsen war
 först / at Judarna skulle påminna sig
 utgången utur Egypten / huru Gud
 deras fäder därifrån hade förlofat :
 sedan war Påskalambet en förebild
 til Christum / hwilket wi se af 1.
 Cor. 5: 7. 8. Wi hafwe ock et på-
 skalamb som är Christus offerader
 för oss : therföre låter oss hålla På-
 ska / icke uti then gamla surdegen /
 d. å. uti synden / ty då när wi lefwe
 immerfort i våra synder och dem in-
 tet öfvergifwa wele / kunne wi intet
 warda delachtige af Christo. Tiden
 när påskalambet skulle ätas / war af-
 tonen som gick förut för sielfwa På-
 skadagen. Det året Jesus utstod sit
 lidande / inföll Påskedagen / efter Guds
 förordning och instichtelse / rät på
 långfredagen / då Frälsaren led; men
 Judarna / som firade sin Sabbath på
 lördagen / plågade när så skiedde at
 På-

Påska och Sabbaths dagen woro
hwarannan så när / flotta Påskdagen
på lördagen / såsom många hålla före/
at firas tillika med Sabbathen / en så-
dan Sabbath kallades af dem den sto-
re Sabbathen / Joh. 19: 31. Men JE-
sus som han underkastade sig Guds
Lag / hwad sielfwa Påskalambets å-
tande angick / så hölt han sig ock wid
Guds förordning / i anseende til tiden/
at han hölt Påskamåltiden aftenen
för långfredagen / då han ock af Ju-
darna hade bordt hållas. Rummet
eller huset / där Jesus har ätit På-
skalambet / war en annan tilhörigt /
ty egit hus hade han intet här på jor-
den / Matth. 23: 20. Och är härwid
at märcka / huru Herren i sin allwe-
tenhet genom ett wist tecken utwyste
detta huset / för två sina Lärjungar /
hwilka han sände förut; så ock / huru
ägaren af huset war willig / at emot-
taga Jesum / emedan han förmodeli-
gen warit af dem / som hade trodt på
honom / och altså intet achtade Pha-
riseernas förbåd / som intet wille / at
någon

någon skulle befatta sig med Jesu. Af det samtalet Herren Jesus hölt med sina Lärjungar / medan han satt til bords / märcke wi / huru hans kärliga hierta / som åstundade ju förr ju heldre fullborda återlöfningen / har för-
 anlåtit honom til denna utlåtelsen: Jag hafwer med mycken åstundan begärat at äta thetta Påskalambet &c. Sedan när han säger: Härefter skal jag icke äta theraf; sammaledes, när han tog kalcken / intet ännu at instichta den Hel. Natwarden / utan den kalcken som wid Påskalambets ätande brukades / och sade: Jag säger eder / at jag icke skal dricka thet af wintrå kommit år / in til then dagen jag warder thet drickandes nytt med eder i Guds rike; så gifwer han dermed tilkänna / at han nu hölt den sidste måltiden med sina Lärjungar / och at han hädanefter intet mer skulle omgås med dem på det sättet som härtills skiedt war / utan de skulle i himmelen möta hwarannan / där de på et nytt himmelskt sät skulle omgås med honom: hwil-

ken

fen himmelska fågnad han förliknar med den lekamliga måltiden de då höllo / och med den frögdefulla åminnelsen de derwid firade af förlofningen utur Egypten / hwarmed ock den andeliga förlofningen ifrån synden / samt den fullkomliga förlofningen i himmelen afbildades.

Uttermera förekommer oss wid Jesu sidsta måltid den Hel. Natwar-
dsens instichtande / hwilken i stället för Påskalammet's åtande / som hörde til gamla testamentsens skuggewärck (Col. 2: 17.) hädanefter af de Christna skul-
le hållas och begås / til åminnelle af Herrans Jesu pina och död : thetta görer / säger han / til min åminnelle.

S I stanne härwid med textens utläggning / och wele i anledning där af til vår lärdom och förmaning i gemen om Christi lidande föra oss til sinnes efterföljande tre omständigheter : orsaken hwarföre Jesus lidit / hwad frucht och nytta wi hafwe af hans lidande / samt hwad exempel och efterdöme han oss lämnat hafwer uti sit lidande.

I. Orsaken hwarföre **JESUS** lidit. Han har intet lidit för sina Synder skul / ty han war helig och ostraffelig / Ebr. 7: 26 Joh. 8: 46. utan Skriften lærer at han lidit för oss menniskior och för våra Synder skul. Esaias Proph. talar här om sålunda: Sannerliga / han bar våra fräckhet och lade uppå sig vår sweda ; men wi höllo honom för then som plågad / och af Gudi slagen och pinter war / (menniskiorna menke at Gud straffade honom så för hans egna synder skul.) Men han är sargad för våra misgjärningar skul / och slagen för våra synder skul : näpsten ligger uppå honom / d. å. våra misgjärningars näpst / och det straffet som wi med våra synder hafwe förtient ;) på det wi skulle frid hafwa ; och genom hans sår äre wi belade. Wi ginge alle i wilfarelse såsom får / (härmed beskrifwes menniskiorernas elände :) hwar och en såg uppå sin wäg / (d. å. sökte at upfylka sina syndiga begiäresser / den ene på det / en annan på et annat sätt :) men

HErren kastade allas våra synder
 uppå honom / (han lät alla våra
 synder / och alla plågor / som synden
 förtienar / liksom öfverfalla vår Fräls-
 sare /) Esa. 53: 4. 5. 6. **H**Erren **J**esu-
 sus är för våra synder skul utgifwen/
 säger Ap. Paul. Rom, 4: 25. och Pet.
 1. Ep. 3: 18. Christus led ena reso för
 synderna skul/ rättfärdig för orättfär-
 diga. För våra synder har Christus
 lidit/ intet så til förståendes/ at wi
 skole så lefwa i synd / och ingen ska-
 da därutaf hafwa: bort det. Han
 offrade våra synder i sin lekamen på
 trääd (intet at synden egenteligen of-
 frades / utan Christus offrade sig sielf
 och sin lekamen i thet at han frivilligt
 gaf sig i döden / men tillika med och i
 sin lekamen brachte han ock våra syn-
 der på korset / emedan de woro de
 samma som honom trachte och plåga-
 de : detta skiedde til den ändan) på
 det wi skulle wara döde syndene / d. å.
 intet mer hafwa at beställa med syn-
 den / utan lefwa rättfärdighetene / 1.
 Pet. 2: 24. Christus har nemligen li-

dit för våra synder / at synden skal
warda oss förlären / och at wi ifrån
syndens härrawälde skole befrias.
Detta see wi ytterligare / när wi bes-
sinne

2. Hvad fruchte och nytta wt
hafwe af Christi lidande / nemligen
1.) Råd til san bot och bättring:
Efter wi af wår egen förmåga intet
kunne göra bot och bättring / så har
Jesus genom sit lidande det oss för-
skaffat / at wi hafwe fädt medel och
kraft til san omwändelse / och at wår
bättring är Gudi behagelig. Af then
försoning som genom Christum skied
är / härdrer det , at Gud hafwer
beskickat ibland oss försoningens ord /
2 Cor. 5: 19. och at oss i Christi namn
predikas bättring / Luc. 24: 47. Gud
hafwer uphögt Jesus til en höfding
och Frälzare / til at gifwa Israel bät-
tring / Gär. 5: 31. 2) Syndernas
förlåtelse. Wi äre genom våra syn-
der och Guds buds öfwerträdelse kom-
ne i skuld hos Gud; och emedan wi
intet kunne betala wår syndaskuld / så
äre

äre wi komne under Guds rättfärdiga dom och straff: men Christus har genom sin pina och död frälsat oss både ifrån syndaskulden, och ifrån syndastraffet så at våra synder och feel intet warda inför Guds dom ansedde/ när wi nemligen giöre bot och bättring och af hertat tro på Jesum / samt at wi ifrån Guds wrede och straff warde befriade/ och så lunda med Gud försonte. Hans blod är utguten för oss til syndernas förlåtelse. Then ther af ingen synd wiste (Christum nemligen) hafwer Gud för oss giordt til synd/ (d. å. til et offer för synden:) på det wi skulle warda Guds rättfärdighet / (d. å. i anseende til våra synders förlåtelse fullkomligen rättferdige inför Gud /) genom honom / 2. Cor. 5: 21. Där är ingen fördömelse uti dem som äro i Christo Jesu / Rom. 8: 1. Wi warde behåldne genom honom för wredene / och wi äre förlikte med Gud genom hans sons död / Rom. 5: 9. 10. d. å. af Christi lidande och död haf-

we wi den nyttan / at Gud intet
 straffar oss / som wi med våra syn-
 der förtient hafwe. Dem trognom på-
 läggs wäl / än ock sedan de sina syn-
 ders förlåtelse ärhållit / mången we-
 derwärdighet; men en sådan wedertwä-
 dighet är intet egenteligen något straff/
 utan et läkedomms medel / och et
 hälsofamt förh / hwilket genom den
 tröst och hugswälsse / som Gud där-
 wid gifwer / mycket lättadt och lin-
 dradt warder. Den lekamliga döden/
 som är et af de förnämsta syndastraff/
 är genom Christi död och lidande i
 en ingång til det rätta lifwet förwan-
 dlat. Rom. 5: 17. 3) Kraft at döda
 synden uti oss / och at wandra i et
 nytt och heligt lefwerne: Christi pi-
 na och död skal därtill ej allena beweka
 och upmuntra oss / utan wi få ock af
 hans lidande samt af hans upståndel-
 se kraft och nåd därtill. Af oss sielfwa
 hafwe wi ej allena ingen förmåga
 til et heligt och Gudi behageligt lef-
 werne; utan wi hafwe twärt om en
 kraftig böjelse i wårt förstånd i wår
 wilja och våra begiärelser til alt det
 som

som ondt är. At denna syndiga böi-
 selsen ej får råda öfwer oss / at vi
 kunne dämpa henne / samt beslita oss
 om Gudi behageliga dygder / det
 kommer af Christi död och pina. Wi
 äre begrafne med Christo genom do-
 pet i döden ic. Vår gamla menniska
 (därmed förstås synden och den medföd-
 da onda arten) är korståst med honom /
 (har igenom Christi lidande och död
 sin kraft förlorat / at hon ingen macht
 mer öfwer oss öfwa skal / så wida
 wi äre i Christo Jesu implantade.)
 Rom 6: 4 6. 4.) Den ewiga salighe-
 ten i himmelen. Menniskiones Son
 måste wärda uphögd (på korset) på
 thet at hwar och en som tror på ho-
 nom skal icke förgås / utan få ewig-
 nerligt lif / Joh. 3: 14. 15. Wi må-
 ke vidare

3. Swad exempel och efterdöme
 Jesus oss lämnat hafwer uti sit li-
 dande. Han hafwer lärdt oss i) at
 wi skole lida: såsom Christus måste
 lida och sedan ingå i sina bårlighet /
 Luc. 24: 26. så måste wi ock lida med
 ho-

honom / om wi wele komma med ho-
 nom til härligheten / Rnm. 8: 17.
 2) Huru wi skole förhålla oss under
 vårt lidande / neml. vara sachtmo-
 modige tålige och underkasta oss Guds
 willja / med bönen klaga vår nöd för
 Gud / och vara beständige i vår för-
 tröstan på honom. 3.) Huru wi oc-
 för öfrigt skole förhålla oss i vårt lef-
 werne / neml. alltid vara Gudi lyd-
 ige / älska Gud och vår nästa / vara
 ödmijke / söka vår nästas bästa / och
 gärna tjena alla menniskior. Til alt
 sådant har Frälsaren Kristus med sit
 exempel welat anföra oss. Han har
 låtit oss en efterdömmelse / at wi skole
 efterfölja hans fotspor / 1. Pet. 2: 21.
 Och then ther säger sig blifwa i ho-
 nom / han skal oc wandra / såsom
 han wandrade / 1. Joh. 2: 6.

Detta är nu det som wi om Chri-
 sti lidande i gemen hafwe til at achtar.
 Men låt oss oc rätteligen betiena oss
 af vår Frälsares lidande / intet til lå-
 perhet / utan at wi lære deraf / at är-
 känna hans kärlek / at ångra och ha-
 ta

ta synden / at tro / at giärna lida /
och at lesiwa gudeligen.

Til säkerhet misbrukas Christi lidande af dem som i obottfärdighet trösta sig därutaf / och trygga sig därwid / samt i anledning därutaf taga sig större dristighet och frihet at fortsara i sina wanliga synder / högfärd / eget tycke / egenkiärlek / trådsamhet / falskhet / menande / at det har ingen nöd / at de allehanda stryggelser bedrifwa / efter Christus har lidit för alla deras synder / och dem ewig salighet förlåtelse och nåd förskaffat.

Ach M. R. W. wachter eder för et sådant Satans bedrägerij / hwarigenom han förleder monga Christna i et sött hopp om himmelen i helsiwetis afgrund. Christi lidande är wäl allom til godo utsedt : han är försoningen för hela werldenes synder / 1. Joh. 2: 2. och lifsens råtsfärdning är genom hans råtsfärdighet kommen öfwer alla menniskior / Rom. 5: 18. han har gifwit sig self för alla til återlösnings / 1. Tim. 2: 6. han är död för alla / 2. Cor. 5:

15. Men de som med sin obotfärdighet Jesum förskjuta och förachta/de som korsfästa sig Guds son å nyo / Ebr. 6: De som förtrampa Guds son och testamentens blod för orent achta / Ebr. 10. De kunna aldrig / så wida de uti et sådant tilstånd framhärda / warda delachtige af det goda / som dem genom Christi lidande årnadt och förskaffadt är. Men at du säkra menniska! förtrampar och förskjuter Guds Son / det bewises nogsamnt där af / at du för din Frälsares skul intet wil förqwäsa den ringaste begiärelsen uti dit hierta. Om Jesus / med sin törneskrona / med sina blodiga utsträckta armar / stode för dig och ropade åt dig: Syndare! se hwad pina och smärta jag lider för dina synder skul; så skul le du det doch intet achta / utan din syndiga lust och begiärelse fulfölja. Är detta icke at förachta och förtrampa Guds Son? Din jordiska nytta / åra / wällust / achtar du långt mer än honom. Huru wil du då trösta dig af hans död och blod? Huru wil du trösta dig af syndernas förlåtelse / af befrielsen ifrån

från syndastraffet / och af den ewiga saligheten / då du fårskiuter bättringens och helgellens nåd / som äfwen af Christi lidande härskuter? Om du wil hafwa det ena / så måste du ock ta emot det andra. Det Gud har sammanfogat / kan menniskan intet åtskilja: syndernas förlåtelse och helgelsen ifrån synden har Gud bundit tillsammans / de kunna ock intet skiljas ifrån hwarannan. Eller mon tro det går an / at läka et gammalt stinckande sår på kroppen därmed / at man stryker et plåster däröfwer utan uppå / då såret innan efter intet warder renat? Så hielper det ock intet / at man liksom stryker Christi lidande och död utan efter uppå sit ogudachtiga wäsende / och med detta plåstret sina synder betäcker / då själen inwärtas intet warder renad och helgad.

Såsom menniskiorna allta under sin ogudachtighet fåsängt trösta sig af Christi lidandes frucht och nytta; så bedraga de sig ock därmed / at de i anledning af en sådan falsk förtrostan på Christum lämna sin gamla adamm

mer

mer tryggheten och med större trygghet
 förwandra uti sit lösa ogudachtiga
 wäsende. Hwad kan wara den heli-
 ge Frälsaren mera emot / än äfwen
 detta är / at giöra honom til en syn-
 datienare / Gal. 2: 17. at draga
 hans nåd til låsachtighet / Iud. Ep.
 v. 4. at af hans kors och död taga
 sig tillfälle at ännu mer synda / då han
 likwäl har lidit / at befria oss ifrån
 synden / och det elände som synden
 med sig förer? Och hwad för en o-
 racessamhet! Christus har lidit för oss /
 på det han skulle offra oss Gudi / 1.
 Pet. 3: 18. och wi upoffra oss satan
 och werlden til fulkomelig tjenst. Chri-
 stus har lidit / på det han skulle re-
 na oss sig sielswom et folck til egen-
 dom / thet sig om goda gärningar
 besitar / Tit. 2: 14. Och wi söle oss
 bestomer i tråk och orenlighet / och
 bestite oss om idel onda gärningar /
 och om wi giöre någon god gärning /
 fördärfwe wi den genom selfbehag och
 egen äras efter trachtan.

Så skole wi intet misbruka eller
 förz

förachta Christi lidande / utan wi skole hans lidande anse så / at wi deras lära (1) at ärkänna hans stora kärlek emot oss. Stor och osäffelig är fadrens kärlek / som intet har skonat sin egen son / utan gifwit honom ut för oss alla / Rom. 8: 32. Therefore beprisar Gud sin kärlek til oss / at Christus är: död för oss / när wi ännu wore syndare / Rom 5: 8. Therepå är Guds kärlek til oss uppenbar worden / at Gud hafwer sändt sin enda Son i werlden / at wi skolom lefwa genom honom / 1. Joh. 4: 9. Stor och obeskriwelig är ock Herrans Jesu kärlek / som et sådant lidande sig åtagit. Christus hafwer älskat oss / och utgifwit sig sielf för oss til gäfwes och offer / Gudi til en söt lukt / Eph. 5: 2. Han hafwer älskat oss / och twaget oss af våra synder med sit blod / Upp. B. 1: 5. Ingen hafwer större kärlek än at en låter sit lif för sine wänner / Joh. 15: 13. Och det har Jesus giordt. Detta skole wi ärkänna och besinna / så at denna kärleken är

är stor jämnväl i vårt hierta / at vårt hierta därigenom warder draget och bögt til Jesum. Om en annan menniska uti vår nöd kommer oss til hielp / och wårdar sig om oss / det räknar wi för en stor kärlek och wälgiärning : men Guds Son Herren Jesus har kommit oss til hielp uti vårt siäls elände / och utgifwit för oss intet silfwer eller gull / utan sit eget dyra blod / och lidit korsets försmädeliga död för vår skul. Därföre böre wi denna hans kärlek ärkiänna och i vårt hierta högt skatta;

Samt i betrachtande där af (2) ängra och hata synden / för hwilkens skul Jesus så mycket lidit hafwer. Synden som så hårdt tryckt vårt Frälsare / skal intet wara vår fågnad lust och löje / utan vår sorg och bedröfwelse; wi skole styggas wid henne såsom wid fielswa dieswulen och helfweten. Så snart wi til någon synd warde retade och anfäktade / så skole wi besinna Herrans Jesu utståndna marter och qwal / som det står i vårt Psalmbok :

Fal-

Faller något arge mig in / täncker jag på pinan tin icke. I sinnerhet skole wi hata all egennyttighet / hwilken last / som wi hördt / ej allena Judam förblindade / utan ock ännu i dag trycker ögonen til på mången seende; högfärd / at man har stora tanckar om sig self / och tæcker mycket om sig / och sit eget; selfklohet / at man håller sig för mycket klok och andra för dårar; andras förtalande och dömande / när man andras taal och giärningar dem til skam och last utförer och wrängwisligen uttyder. Sålom wi skole hata dessa Laster i anseende til deras stöggghet och skamlighet; altså bör erkännerligen Iesu lidande / som han för dessa synder skul har utstådt / wärcka hos oss en stor leda til dem.

At ångra och hata synden är ej nog / wi måste ock därjämte låra (3) at tro. Om Iesus af kärlek til oss har lidit för alla våra synder / om han har lidit oss til nytta och salighet / och om hans lidande för oss är fullkomli-

git/ såsom det wißerligen är: med et
 offer hafwer han erwinnetliga fullkom-
 nat them som helige warda / Ebr. 9:
 14. så hafwe wi intet at fructa el-
 ler twifla / at wi icke få wåra syn-
 ders förlåtelse / Guds nåd och wän-
 skap / när wi med borsfärdigt hierta
 rage war tilflycht til Christi kors.
 Därföre när wi til wåra synders up-
 richtiga kiänsla komme åre / så låt oss
 intet församma at fly til Jesum.
 Tåncck en du borsfärdiga själ! Intet
 kan jag ännu trösta mig af Christi li-
 dande / innan jag är så och så länge
 kommen i heligt sinne och lefwerne.
 Wål är det / at du om et heligt sinne
 och lefwerne åst bekyrrad: när det
 är dit alsware / och när du i sanning
 dit synda elände årkiänner och besin-
 nar / så åstu i stånd at trösta dig af
 Christi lidande / hwilket är nog tilräc-
 keligit at afplana alla dina synder /
 och en allena årsätter hwad uti din
 swaga lydna fattas / utan ock hwad
 din salighet och rättsfärdighet inför Gud
 angår / endast anses / ty du kan med
 dit

Dit lefwerne/ ehuru helige det ock wo-
 re/ därtill ej det ringesta bidraga/ u-
 tan du måste med hiertans ödmuik
 borsfärdighet genom trona din Frälsa-
 re JEsu och hans förtienst omfat-
 ta; då kommer alt hwad JEsus bä-
 de giordt och lidit hafwer för din skul-
 dig til godo. Där du ännu intet wä-
 gat sig / at raga dig del dårutaf/ u-
 tan lefwat härtills i en tråldoms fruch-
 tan och räddhåga/ så bed nu at HE-
 ren wille ingiuta sin kärlek i dit hier-
 ta genom den heliga anda/ Rom. 5:
 5. och bruka den dristighet / den din
 Gud dig förunt / at du med glädie ö-
 ser wårn utu hålsobrunnen / El. 12:
 13 Som Noachs dufwa intet fann/
 hwar hon kunde hwila sin foot uppå/
 innan hon kom igen til honom i arc-
 ken / 1. Mos 8: 9. så finner du ock
 ingen hugnad / innan du flyr til JE-
 sum / såsom du utaf din Psalmbes-
 sungen: Som feglar små / när dun-
 dra må x.]

Christi lidande skal ock! beweka oss
 därtill / at wi (4) gärna lide med
 honom

honom. Tienaren är icke förmer än hans herre / Joh 15: 20. Efter Guds Son vår Frälsare har så mycket lidit / så må wi ock lida med honom. När fördenskul något lidande oss tillskickas / så skole wi wörda Guds försyn och styrelse därwid / och intet knorra däröfwer; utan glädiens heldre / at I liden med Christo / 1. Per. 4: 13. Så mycket heldre må wi lida med vår Frälsare / som at vårt lidande genom hans kors är belgadt / så at wi hafwe stor nytta därutaf. Därigenom warde wi förwarade för synd: ty then ther lider i köttet / han wänder åter af syndene / 1. Pet. 4: 1. Under korset lære wi alt mer och mer / at kiänna i synnerhet det inwärtas fördärfwet: vårt hårda sinne warder mökt / vårt högfärdiga hierta ödmjukat; werlden warder bitter och led / Iesus och himmelen alt kiärare / när wi med tålmod lide. Igenom lidande så wi tilfalle at ju mer och mer öfwa oss i försakelse / i förtröstan på Gud / förhögd och stilla mod / samt flera dygder.

der När den utwärtens mennistian
förgås / så warder den inwärtens för-
nyad dag från dag / 2. Cor 4: 16.
Ja under lidande lære wi ock at se
Guds godhets wågar / och sålunda
närmare kiänna honom. Allt detta skal
giöra oss williga at lida. I synner-
het hafwe wi at påminna oss af det
stycket som af Christi lidande förklarad
blef / at wi med tålmod lida skole /
när våra hatare hafwa onda och fals-
ska rådslag emot oss / ja ock när vå-
ra wänner warda våra fiender. De
som sålunda oss plåga / de synda wäl /
och skola stå sit ansvar för Gud ;
men det lidande som derigenom oss
wederfars är oss hållsamt och nyt-
tigt / af Guds försyn och betänckta
råd härrörande / som ock skal wända
alt til det bästa / Rom. 8: 28.

Sidst märcke wi huru wi af Chri-
sti lidande skole lære 3.) at beslita
oss om et Gudeligt lefwerne. Detta
fordrar sielfwa ändamålet af den för-
lofning som genom Christum skedd är
på förhet / som är / at wi skole war-

da stälte i sådant tilstånd / hwaruti /
 jämte det Gud förläter oss wara ihu=
 der / wi warde försedde med kraft och
 förmodaga / at döda våra lustar / e=
 gen ära / hämd / ohyg bränad / girig=
 het ic. och at lefwa i sanstkellig from=
 het och rättfärdighet. Det samma
 fordrar ock så wäl Christi efterddmel=
 se / den wi efterfölja skole / som war
 tacksamhet emot Jesum. Så mån=
 ga slag / och så många lär war Träl=
 sare har sådt wid sit lidande / så mån=
 ga förbindelser ha wi ock til Gudligt
 lefwerne och til tacksamhet. Såsom
 Herren Jesus har tient oss / så Po=
 le wi ock tjena honom på alt sätt.
 Här uppå hörde wi twänne exem=
 pel af historien: först qwinna's som
 smorde Jesum. Såsom hennes tro
 och kärlek intet bestod i orden allena/
 utan i gärning och sanning / så skal
 ock war tro och kärlek til Jesum i
 stelfwa gärningen bewisas. Wis
 mig tina tro med tina gärningar /
 Jac. 2: 18. Mången tycker wäl / at
 han har rätt en stor tro och stor
 kär=
 kär=

Kiärlek til Jesum; men emedan han
 intet tienar honom med uprichtigt
 hierta / så är hans tro fåfång och
 hans kiärlek falsk. Såsom den smör-
 jelsen hwarmed Jesus smordes war
 kostelig och oförfalskad / så måste ock war
 tro och kiärlek samt war dienst den wi
 bewise war Frälsare wara oförfalskad.
 Och om werlden ser snett på oss / så
 skole wi intet passa därpå: ty detta
 har altid warit werldsens plågsed / at
 hon illa uptager hwad de froma göd-
 ra. Gör en Christelig själ sin Fräl-
 sare någon ära eller dienst / så warda
 werldsligen sinnade menniskior dåröf-
 wer illa tilfreds. Men salige ären
 I / när menniskiorna försnåda och
 förfölja eder / för rättwisans skul / (det
 neml. Gud gillar och håller för rätt-
 wist) glädien och frögden eder; ty
 edor lön är stor i himmelen / Matth.
 5. Alt wi gärna skole tienna war Fräl-
 sare / det lære wi ock af husbondens
 exempel / som uppå Jesu anmodan
 genom sina Lärjungar gärna och twif-
 welsutan, med stor (uprichtig) fågnad

gaf sit hus HERREN JESU och hans
 medfölje til härberges. Så stole wi
 ock willigt uplåta all wår förmåga
 wår HERRE och FRÅLSARE til dienst/
 och intet genom allehanda ursächter
 och inwändningar söka at undandraga
 oss. Någon enfällig själ torde fråga:
 hwarmed skal jag då tjena JESUM?
 Sw. Tjena honom med kärleks gär-
 ningar emot din nästa. Du west til-
 äfventyrs och känner någon siuk eländ-
 dig och olycklig menniska / tjena din
 FRÅLSARE Christum uti den samma:
 när du bewisar en sådan menniska
 godt med enfälligt hierta uti Christi
 kärlek / så uptager din FRÅLSARE JE-
 sus det som det wore honom sielf be-
 wist / och det är lika godt / som om
 du med Maria hade sinordt honom/
 och med husbonden / som i historien
 omtales / honom härbärgerat. Hårtill
 förmanar oss ock Guds Ande genom
 Esaiam Cap. 58: 7. Bryt them hun-
 groga titt bröd / och the som elände
 äro / haf uti hus: om tu ser en nakot/
 så kläd honom / och drag tig icke undan
 för

för titt fiött. Och i wår Psalmbok:
 Tu klåd then nakna och låna hus ther
 til 20.

Om Fotatwagningen.

Den Andra Predikan.

Lärer af mig / ty jag är mild och
 ödmjuk af hiertat. Sålunda
 talar wår Frälsare Matth. 11:
 29. För twäggehanda orsak skul kom
 Christus Guds Son i werlden: först
 och förnämneligen / at han skulle ås-
 terlösa oss; sedan ock därjämte / at
 han med lära och lefwerne skulle före-
 gå oss. I anseende til detta senare sä-
 ger han nu: lärer af mig 20. Sålom
 han war mild och ödmjuk / ej allena
 i sina utwärtas åthäswor / utan af
 hiertat / och altså uprichtigt; så wil
 han / at wi dessa dygder af honom
 lära skole / och honom i mildhet / i
 kärlek / och ödmjukhet efterfölja. Här-
 til wil Iesus anföra oss i ämnwål med
 den fotatwagning / hwarom uti den-
 na predikan / gifwe Gud med någon
 upbyggelse! handlas skal.

Prop.

Prop. Vår text kan fördelas förnåmligast i dessa två omständigheter: 1. Huru Jesus twär sina Lärjungars fötter; 2. Om de förmaningar och påminnelser / hwilka han lämnat sin förrådare Judas.

DEt första stycket af terten handlar därom / huru Jesus har twagit sina Lärjungars fötter. Besinnom härwid / at personen som denna fotatwagningen förrättar / är Jesus Guds Son / hwilken / ändoch Fadren hade gifwit honom alt i händer / sig likwäl så diupt förnedrar. De hwilkas fötter Jesus twädde / woro hans Lärjungar / syndige menniskior; ibland dem ock Judas / hwilkom diewulen redan hade ingifwit i hiertat / at han skulle förråda honom. Sielfwa twagningen skiedde på det sättet / at han stod up / och lade af sina öfwerkläder / sedan lät han watn i et bäcken ic. At två fötterna war hos Judarna mycket brukeligt: ty de gingo ofta bara om fötterna där i landet / emedan deras land war långt
wara

warmare än vårt. Men at Iesus
hår twår sina Lärjungars fötter/ hwil-
ket räknades eljest för den ringaste och
gemenaste sysslan / det skiedde uti syn-
nerlig affsicht. Dersföre når Ap. Pet-
rus i förstone wille Iesu twagning
för sin del förmena / så swarar Fräl-
saren : Thet jag gör west tu icke nu/
hårefter skal tu thet få weta. Så är
det med oss menniskior / at wi nemli-
gen intet förstå oss uppå wår Guds
systemål och hans wågar. Och emer
dan Petrus ännu yttermera wågrar
de sig / så säger Iesus : om jag icke
twår dig / hafwer tu ingen del med
mig. Härmed förstår Frälsaren den
andeliga reningen : ty så war hans
plågsed / at han af lekamlige ting föll
på det andeliga. Såsom det nu war
nödigt för Ap. Pet. at andeligen blif-
wa twagen af Iesu / altså borde han
ock wara sin Frälsare lydig / och efter
han i synnerligt afsicende wille twå ho-
nom på lekamligt sätt / tilstådia ho-
nom det. Petrus som war af den
swaghet / at han plågade gå förwida/
nu

nu på den ena / nu åter på andra sidan / när han hörde / at han intet kunde hafwa del i Jesu / där han icke blefwe twagen af honom / begiärar straxt / at ej allena hans fötter utan ock händer och hufwud måtte twagne warda. Jesus låter honom förstå / at den som twagen war ifrån sina synder på andeligt sätt / behöfde ingen lekamlig twagning til den ändan eller för den orsaken skul / utan det wore alt nog / när Petrus låt sin Frälzare efter hans åstundan två sina fötter allenast.

Sedan nu Jesus hade beståldt den årnade twagningen / så följer hans förklaring däröfwer så lydande; hafwer nu jag / som är eder Herre och mästare / twagit edra fötter / så skolen I ock inbördes två hvars annars fötter. Detta wille Jesus altså lära oss därmed at han twådde sina Lärjungars fötter / at ock wi skole inbördes två hwar andras fötter / hwilket skier / när wi af kärlek tiene hwarannan / och intet hälle oss för goda där=

Därtill Jag hafwer gifwit eder efter=
dömmelse / at såsom jag gjorde eder /
så skolen i ock göra / säger han. Om
wi wele wara Christne / så skole wi
hans exempel efterfölja. Tienaren är
icke förmer än hans herre: har wår
H^Errer J^Esus sig så förnedrat / at
han twagit sina Lärjungars fötter /
så skole wi / som hans tienare wara
wiljom / intet räkna of för goda / at
tiena hwarannan inbördes. Fast en
ock är Förnam och i anseende för
werlden / så bör han doch wara J^Esus
sin tienare / och altså intet räkna det
för gement eller oanständigt / at be=
wisa kärlek / och wara tienstachtig e=
mot alla menniskior / emedan ock
hans H^Errer J^Esus / Guds Son/har
sig så diupt förnedrat. J^Esus hög=
het eller anseende minskas därige=
nom / at man efter Guds wilja och
befalning sig ödmjukar / utan däruti
består den rätta högheten för Gud /
når man det rätt göra kan. Detta
skole wi K. W. ej allena weta / utan
detta skole wi ock göra / och härefter
skole

Skole wi stålla oss i alt vårt lefwerne/
 såsom vår Frälsare säger : om i det-
 ta weten / salige ären I / om I ihet
 giören. Och må wi så mycket håll-
 dre tierna vår nästa och bewise honom
 godt / som Frälsaren ytterligare bety-
 gar och säger : hwilken som undfår
 then jag sänder / han undfår mig 2c.
 Han wil säja : den som gör godt åt
 någon min Apostel och Lärjunge / eller
 någon annan from siäl / eller eljest i
 gemen åt sin nästa i mit namn / när
 jag honom tilfalle därtill gifwer ; hans
 godhet wil jag så wäl uptaga / lika
 som den wore emot mig sielf bewist /
 och det goda som mig bewisas / det
 bewises ock minom Fader : derföre skal
 han ha en stor lön. Där se wi / at
 när wi af uprichtigt hierta och afkiär-
 lek äre vår nästa / i snnerhet Chri-
 steliga menniskior / til tjenst / at sådant
 intet är förloradt / utan warder Christo
 sielf bewisadt / och af honom wäl be-
 lönt : det i hafwen giordt enom af des-
 sa minsta mina bröder / det hafwen
 i ock giordt mig / äro Jesu ord af
 Matth. 25: 40.

Det

Det andra stycket handlar om
 Förrådaren Judas / och de förmanin-
 gar Frällaren honom gifwit. Wi
 märcke / at Iesus dessa förmanin-
 gar giordt med bedröfwelse och med
 kärlek. Han wardt bedröfwad i an-
 danom. Bedröfwad war Frällaren
 öfwer Jude ondskan / intet med för-
 tret och otålighet som wi menniskior/
 utan han bedröfwades med en helig
 bedröfwelse. At Iesus med kärlek
 påmint Judas / är ingen twifwel up-
 på: ty han wil icke at någon skal för-
 gås / utas at hwar och en omwän-
 der sig til bättring / 2. Pet. 3: 9.
 Hans kärlek se wi jämwäl därutaf /
 at han wid hela sin förestälning intet
 nämde Judam wid namn / utan sök-
 te at röra hans samwete så at de
 andre intet kunde märcka / om hwem
 han talade; så ock / at han med med-
 ömkan beklagade Jude olycka: We
 then menniskio / genom hwilken men-
 niskiones Son förrådder warder. På-
 minnelseerna och förmaningarna som
 honom gäfwos bestodo däruti: at för-
 utan

utan det JEsus twädde hans så wät som de andra Lärjungars fötter / och lät honom märcka / at fast han på lekamlige sätt war twagen / at han ändå war oren ; så förestälte ock Frälsharen honom på det tydeligaste, huru hans synd och ogudachtighet war ganska stor. Ibland annat betienar han sig af dessa Skriftenes ord: then ther äter bröd med mig / han trampade mig med sin fot; och wil så mycket såja : Judas min Apostel som härtils wänligen med mig omgådts / och af mig mycket godt ätnutit / han warder mig en sådan otrohet och otacksamhet bewisandes / at han mig förräder i mina fienders händer. Så går det ännu / ej allena ibland oss menniskior / at man ofta föder ormen i barmen / utan war Gud han köper sig ock mången fiende med sina egna penningar : mången när Gud har giordt honom godt / upslätter sig sedan emot Gud / och trampar honom och hans bud med sin fot.

Christi Lärjungar / när de hörde
Frälsh

Frålsaren så mycket tala om sin för-
 rådere / blefwo dåröfwer bestörte och
 illa tilfreds. Och ehuruwäl JEsus /
 i synnerhet uppå Johannis tilfrå-
 gan / som låg wid hans bröst (ty Ju-
 darna / när de höllo måltid / lågo uti
 besynnerliga sångar wid bordet / på
 det lättet / at den enas hufwud war
 jämt wid den andras bröst / lutan-
 de sig wänstra armen) tåmmeligen
 når utmärkte hwem som förrådaren
 war ; så förstodo Lärjungarna det doch
 intet / emedan det intet kunde falla
 dem i sinnet / at någon af deras an-
 tal skulle wara så oredlig. Men huru
 uptog Judas förrådaren sielf Chri-
 sti förestålning ? Dels med skrymt-
 achtighet ; ty når hwar och en
 frågade om sig / om han wore
 den som en så skändelig gärning be-
 drifwa skulle / så frågar ock Judas
 med : Dels med et förhårdat mod /
 i thy at han alla HErrans JEsu för-
 maningar förachtade / och efter dief-
 wulens upåggiande skyndade sig at
 fullborda sin onda gärning. Men at
 HErr-

Herren sade til honom: thet tu gör/
 gör snart; öro inga befalningsord/
 utan han wil säja: efter ingen war=
 ning hielper / så gack / du skal i sinom
 tid wäl sinna huru illa du har giordt.
 Imedlertid sågnar sig Trålsaren af den
 frögdsfulla utgång / som på hans li=
 dande sölja skulle / då han säger: nu
 är menniskiones son förklarad ic. Fast
 jag warder / wil han säja / af min A=
 postel förråd / af mina fiender försinå=
 dad och forstfäst / så skal doch en stor
 härlighet sölja på alt mit lidande: Gud
 skulle ock genom hans lidande äråd och
 prisad warda / ty däruti framlyser
 på et besonnerligt sätt Guds barm=
 hertighet / rättferdighet / sanning / wis=
 het och alsmächtighet. (*vid. Blocks=
 dorff*) Men at han talar om sit för=
 klarande / såsom det redan hade gädt
 för sig / det gjorde hans sågnad och
 förtröstan / emedan han wiste / at det
 snart skie skulle.

Ut af det som nu af *Passions historien*
 förklarad är / skole wi behålla tvåanne
 lärdomar:

I. Alt wi skole beslita oss om kärlek och ödmjukhet. Därpå slyftar hela fotatwagningen den Jesus förrättat på sina Apostlar / at wi nemligen skole lära af honom kärlek och ödmjukhet.

Kärleken skal i Hynerhet bewisas emot de fattiga och nödlidande / som Job säger Cap. 31: 16. f. Hafwer jag them torstigm förnekat hwad the begärade, och låtit enckiones ögon försmäktta? hafwer jag ätit min beta allena, at then faderlöse icke också hafwer ätit the af? Sy ifrån minom ungdom hafwer jag hållit mig såsom en fader, och alt ifrån mitt moders lif hafwer jag gärna hugswalat. Hafwer jag någon sedt förgås, thesöre at han icke hade kläder, och låtit then fattiga gå oskyldan? Hafwa icke hans sidor wålsignat mig, då han af min lamskin wårnad wardt? Sedan så skole wi bewisa kärlek i gemen emot alla menniskior genom tienstachtighet och wålgörande; ja alla våra syner / som wåre ämbete oss pålägger / skole wi göra såsom kärleks wärck / som Apo-
stelen

stelen säger: genom kärleken tienar
 then ene then andra / Gal. 5: 13 Wa-
 rer tienstachtige inbördes hwar och
 en med then gåfwo som han hafwer
 fådt. I. Pet 4: 10. Medan wi tid
 hafwe / låt oss giöra godt emot hwar
 man / Gal 6: 10.

Denna wår tienstachtighet skal här-
 röra af Guds och Christi kärlek / at
 man wil tiena och ära sin Gud där-
 med / och ej af egennyttrighet / at
 man då allenast wil wara sin nästa
 til tienst / när man ser sin egen goda
 nytta därwid / eljest aldrig: ty e hu-
 ruwål at det är billigt / at wår nä-
 sta för wår giorda tienst wisar sig
 tacksam / enkannerligen / at wi af
 wårt arbete hafwe wårt lekamliga
 uppehälle; så skole wi doch intet se
 på wår nytta så / at wi aldrig des ut-
 om wele giöra godt / i synnerhet e-
 mot den / som wår tienst behöfwer /
 och intet kan belöna (*Luc. 14: 14.*)

Ja en sådan tienstachtighet skole wi
 bewisa jämnwål emot våra owänner:
 såsom Jesus han twädde sin förråda-
 res

res Jude fötter; altså skal du ock / om du wil wara Christi efterföljare och hans wän / göra din fiende godt: Allster edra owänner / görer wäl emot dem som eder hata / har Christus befalt Matth. 5: 44. När du det gör / så samlar du glödande kähl på owännens hustru / och kan til äfwentyras på detta sättet honom til försönlighet och wänskap beweka. Men om han wore obewekelig som Judas / så lid det tåteligen med Christo / och gör ändå godt när du kan: din Gud skal dig destomer wälsigna. (Ordspr. 25: 22.) För Gud är det en ära / at göra godt och lida ondt: så har ock Jesus giordt allom godt / och lidit orät och otacksamhet.

Jämte kärleken lär af Jesu ödmjukhet. Ödmjukhet är / at wi all werldslig ära försake: wi skole försaka ej allena en sådan ära / som oss intet tilkommer / utan ock den efter menniskiors sätt oss tilhör / och intet låta wårt stånd eller werldsliga anseende hindra oss at göra det wår nästas

stas kärlek af oss fordrar. Ödmjukhet
är, at wi hafwe ringa tanckar om oss
sielfwa / och all vår egen högachtning
bortkasto / men däremot andra men-
niskior högtachte.

Hwad är R. W. all werldenes ä-
ra? et wäder / en rök / et damb. Och
hwad äre wi menniskior? mull och
aska / Syr. 10: 9. ja, intet / Ps. 39:
6. 62: 10. Därföre om någon låter
sig tyckia något wara / ändoch han
intet är / han bedrager sig sielf / Gal.
6: 3. Gud står emot de högfärdiga /
1. Pet. 5. De hafwa icke någon tid
behagat honom / Judiths 9: 16. Och
fast de en tid bulra i werlden / under-
skundom jämwäl komma högt op / an-
dra menniskior til straff och landet til
en plåga / så warda de doch snart til
intet / och så en ända med förskrä-
kelse Ps. 73: 19. Job. 24: 24. Högfärd
låt fördenkul icke råda i dit hjer-
ta eller i tinom ordom: förty hon är
en beghnelse til alt fördärf / Job. 4:
14. Beslitom oss fast heldre efter JE-
su exempel om ödmjukhet: håller eder
hårdt

hårdt wid ödmuikhetena / the ödmu-
 ka gifwer Gud nåd / 1. Pet. 5: 5
 Hwar och en ware så til sinnes som
 ock Christus Jesus war / hwilken för-
 nedrade sig sielf: at intet skier med
 lif eller fåfång äro / utan med öds-
 muikhet räkne hwar then andra hys-
 pare än sig / Phil 2: En Christen
 skal wara öfwer alla menniskior / i
 så mätto / at han både deras högacht-
 ning och loford / så ock deras försmå-
 dande och förachtande förachtar / och
 bekymntar sig ej om deras omdö-
 men / behag eller misslag / utan wins-
 lägger sig allena at behaga sin Gud /
 och at ha godt omdöme hos honom:
 han bör ock wara under alla menni-
 skior / så at han i ödmuikhet är allom
 til tjenst / för Guds befalning och för
 kärleken skul / och intet inbillar sig els-
 ler åstundar / at wara bättre och för-
 mer än andra.

Så är K. S. war Christeliga lära:
 men huru är det med wårt lesverne
 bestaffat? Och hwem är som låter sig
 wårda om den fattiga? Ps. 41. Hwem

är som wil tjena den andra utan sit
 intresse? Huru mången gång finner
 icke en nödstält döfwa / dumaba / halta
 lama och blinda för sig / där icke egen-
 nyttan gör dem hörande / talande / gå-
 ende och seende? Och huru mången
 tycker icke om sig och förachtar alla
 andra? Den ene af menniskiorna tyc-
 ker / at han är lärare och förstånds-
 gare / mera wältalande / af bättre
 utseende / skönare / dygdigare och skic-
 keligare än den andra; en annan tyc-
 ker om sig för sin rikedom / för sina
 hus och gårdar / för sit husgeråd /
 för sina wida kåpor (Bar. 6: 30) och
 mantlar (Es. 3: 24.) en annan för
 sin landsort där han är födder / an-
 dra bröstas af sit stånd / af sin slächt
 och härkomst (Es. 19: 11.) af sina
 inbillade hedersgrader / af sina gnn-
 nare / och af det onseende de mena sig
 hafwa wunnit hos höga och låga. O
 I usle! menniskior! hwi hafwen I lå-
 tit den kärlekslösa och inbillsta anden
 af helfwetit intaga och bedära eder?
 Besinner / huru Guds Son eder H Er-
 re

re Jesu utskämt eder styfhet och stålthet därmed / at han twagit sina Lärjungars fötter ; ja besinner / huru han jämwäl / det som ännu mer är / har lidit korsens försmädeliga död för eder wälfärd och salighet skul. Så framte i intet låten denna hans kärlek och ödmjukhet beweka eder til samma dygder ; så skolen i weta / at han aldrig wil kiännas wid eder. Besinner ock / at kärleken och ödmjukheten har stillhet ro och godt samwete med sig ; men at hata twåras och wara stält och wred Ps. 10. det föder oro harm och förtret med sig. Nu / om i wiljen höra Christo til / och om i åstundden hafwa et roligt och rätt förnöjligt lefwerne ; så bättrer eder / och winlägger er om kärlek och ödmjukhet.

2. Ar wi skole twara bekymrade däröf / at wi andeligen af Jesu måge rentwagne warda. At den andeliga reningen är of högeligen af nöden / det läre wi af Christi ord : om jag icke twär tig / hafwer
tu

ru ingen del med mig; så ock af Upp.
 21: 27. där det betygas / at i det nya
 Jerusalem / d. å. i den himmelska sa-
 ligheten / skal intet inkomma det som
 besmitteligt är / eller thet stygga lse
 gör och lögn. Frågar någon / hwar-
 uti den andeliga reningen består? Så
 är at weta / at til den andeliga re-
 ningen hörer 1. Syndernas förlåtelse /
 at Christi blod renar vårt samwete i-
 från the döda gärningar / Ebr 9 d.
 å. at wi genom Christi död och blod
 drhålle våra synders förlåtelse / och
 warde så i våra samweten befredade.
 2. Helgelsen ifrån synden / at synd-
 sens wälde brytes / de onda lustar och
 begiärelser angripas / och alt mer och
 mer undertuswade warda. Jag wil
 giuta rent watern uppå eder 2c. och iag
 skal gifwa eder et nytt hierta 2c. och
 göra et sådant folck af eder som i
 min bud wandra / och mina rättor
 hålla / och therestter göra / säger
 Herren Ezech. 36: 25. 26. 27. Här
 frågas om denna reningen är fullkom-
 men? Sw. Jansende til syndernas för-
 låtelz

lätelse är hon fulkomlig; men i anseende til helgelsen ifrån synder är hon i detta lifwet ofulkommen. Syndsens wälde och regemente warder wäl brukit / at synden intet är wällig öfwer oss / Rom 6: 14. Men syndsens root blir qwar / som anfäktar och retar oss til det onda / förleder oss och oförledt och emot wår wilja och uplåt. Här af kom det at Ap. Paulus klagade / at det onda lādade wid honom / Rom. 7: 21. Och Syrach säger Cap. 27: 5. Hvad menniskan tager sig före / läder ju något orent therwid. I anseende härtil säger och Salomo Ordsp. 20: 9. Ho kan säga: Jag är ren i mitt hierta / och klar ifrån mina synder? neml. fulkomligen reen ifrån syndafördärfwet. Doch warder jämwäl sielfwa syndaroten och fördärfwet i hiertat angripit och underkufwat / och ju mer och mer förswagadt. Syndakroppen / därmed förstås det inwärttes fördärfwet / skal warda om intet / så wida / at wi icke tienna skole syndene / Rom. 6: 6. och at wi

böde lidtsens gärningar (med lidtsens
 tet förstås åter synda fördärftwet) med
 andanom / d. å. genom de andeliga
 krafter Gud of förlänt / Rom. 8:
 13 hatande den besmittade lidtsens
 tiortel / Ep. Jud. v. 23. afklådande
 of den gamla menniskan med hans
 gärningar / som äro wrede grymhet
 ondsko försmädelse skamlig ord ; och
 iklådande den nya menniskan / then
 ther förnas / til hans kunskap och
 beläte / som honom skapat hafwer /
 Col 3: 8. 9. 10.

Widare skole wi betäncka / hwad
 som fordras af of / om wi wele blif-
 wa delachtige af den andeliga renin-
 gen. Först fordras / at wi årtiänne
 war orenhet. Menniskiorna plåga ge-
 menligen täncka och säja: Jag är in-
 tet oren / jag håller mig icke in-
 til Baalim / Jer. 2: 23. De ursächta
 och bemantla sina synder på alt sätt.
 Det är et slächte som sig tycker rent
 wara / och äro doch icke ifrå sinom träck-
 rene twagne / Ords. 30: 12. Men
 alla dessa menniskians inbilningar må-
 fe

ste warda nederflagna / så at hon up=
 riktigt årtiänner och besinnar / huru
 af hennes hierta utgå onda tanckar /
 hor / bolet / mandrån / stöld / girig=
 het / swef / listighet / otuchtighet /
 ondt öga / hädelse / högfärd (stort
 tveke om sig allena och alla andras
 föracht) galenskap / Marc. 7: 21. 22.
 Wi måste tilstå at wi wandrat i o=
 renom lustom / 2. Pet. 2: 10. tient
 våra begiärelser / och mångahanda
 lustom / och wandrat i ondskas och af=
 wund / hån / och hatat hwarannan
 inbördes / Tit. 3: 3. och huru både
 vårt sinne och samwet: varit orent /
 Tit. 1: 15. Wi måste lära see / hu=
 ru wi varit swinen like / som i oren=
 lighet och träck söka sit nöje: du må=
 ste bekiänna / at du under dina präch=
 tiga kläder hyst et fuult och orent hier=
 ta / som varit en dieflaboning / och de
 orens andars näste och tilbäll (Es 13:
 21. 22.) och huru jämwäl alt det go=
 da / som du förment dig hafwa giordt /
 har varit såsom et orent och besläc=
 kat kläde / Es. 64: 6. Häröfwer må=
 ste

ste menniskan häpnad och försträckas /
och lära at bedja af hiertat med Da-
uid : Gud war mig nådelig efter tina
godhet 2c. Skapa i mig Gud et rent
hierta 2c.

Men om det därtill komma skal / at
wi neml. war syndaorenhet årtiänne /
så skole wi hålsamma förmaningar
och warningar aldrig förkasta. Wi
hörde huru Judas alla Frälsharens på-
minnelser afflog ; men huru olycklig
han därigenom wardt / wete wi. När
wi goda påminnelser och warningar
förkaste / så får den onda andan alt
mer och mer macht öfwer oss / och
wårt hierta warder alt mer och mer
förhärdat / äfwen som det skiedde med
Judas. Därföre seer til / at til äf-
wentyrs uti någon af eder icke är et
argt och otroget hierta / som tråder i-
frå lefwande Gud. Utan förmaner
eder stelswa alla dagar / så länge thet
nämnes i dag / at ingen ibland eder
blifwer förhärd genom syndenes be-
dragelse / Eb. 3: 12. 13. När wi af
Guds ord höre någon synd bestraffas /

Så Skole wi med Lärjungarna fråga :
 är thet jag ? När tu hörer talas
 om oråtfärdighet / så tänck efter / om
 ock icke oråtfärdighet fins hos dig :
 hörer du talas om högfärd / huru men-
 niskan behagar sig sielf / och sig sielf
 högt achtar (Jer. 48: 14. Ez. 27: 3.)
 och trachtar efter loford och beröm ;
 så tänck efter / om icke sådana stuggel-
 ser jämwoäl finnas hos dig. När du
 om dessa eller andra dina feel blifwer
 påmind / så betänck / at Iesus då
 står för dörena och klappar / Upp. 3:
 20. Gud uträcker då sina händer til
 sig / Es. 65: 2. och wil loc-
 ka dig til bättring. Tacka honom för
 hans godhet / at han så bemödar sig
 med dig / och wärdar sig om din siäl
 och salighet.

Jämte det wi wära synder ärkiänne /
 så fordras til det andra tron til wår
 rening. Genom trona rengiorde Gud
 Hedningarnas hierta / Ap. Gär. 15:
 9. Genom tron warde wi renade /
 så hwad rätffärdiggjördelsen eller syn-
 dernas förhåttelse / som hwad helgelsen
 ifrån

ifrån synden angår : ty tron omfattar Jesum / af hwilken både syndernas förlåtelse och helgelsens nåd härfluter. I åren astwagne / i åren helggade / i åren råtsfärdigade / genom Herrans Jesu Christi namn / och genom vår Guds Anda / 1. Cor. 6: 11. Jesus hafwer älskat oss, och twagit oss af våra synder med sit blod / Upp. 1: 5. Din de salige i himmelen sägs fördenskul / at de hafwa twagit sin kläder / och giordt them hwit i Lambsens blod / Upp. 7: 14. d. å. de hafwa genom en uprichtig tro sökt och funnit i Jesu förlåtelse och nåd. Detta anser ock David / tå han berder : Skiåra mig med Isop / at jag må reen warda / Ps. 51: 9. Med det ordet Isop anser han offrens blod / som med en Isops qwast ståncktes omkring / men offrens blod afmålade och förestålte Herrans Jesu blod. Han är oss af Gudi giord til wisdom / at wi genom honom uplyste warder; til råtsfärdighet / at wi genom honom få våra synders förlåtelse / och warder

befri-

befriade ifrån Satans och samwetets
anklagan ; til helgelse / at wi genom
honom få nåd och kraft / at wachta
öf för synd / och lefwa i et Gudfruch-
tigt lefwerne ; til förlofning / at wi
änteligen warde fulkomligen förlofjade
ifrån alt ondt / i en salig död / och
frögdefull upståndelse / 1. Cor. 1: 30.

Til det Tredie : at wi äre tålige
under korset : ty på det wi så myc-
ket bättre måge achta på Guds ord /
kiänna vår synd / öfwas i tro / och
handsföras at döda våra lustar / så
måste Gud bruka korset. Förän wi
spåkte warde fare wi wille / men gie-
nom korset lære wi at hålla Guds
ord / Ps. 119: 67. Sär (d. å. när
man warder slagen och tuchtrad) för-
drifwa ihet onda / och hela hiertans
skada / Ords. 20: 30. Gud måste
göra öf utkärada uti bedröfwelsens
ugn / Es 48: 10. Jesus måste sit-
tia och smälta och säja Alfret ; han
måste säja och rånfa Lewi söner lika
som silfwer och gull / om de skola of-
fra spisoffer uti rättsfärdighet HERRA-
nom /

nom / Mal. 3: 3. När nu Gud till-
skickar oss någon wedervärdighet an-
delig eller lekamlig / så skole wi under-
kasta oss hans tvagning och rening /
och intet förwägra honom thet / at
han tvär och renar oss.

Til det fierde fordras af oss en
alfrörlig flit och åhåga om et nytt
och heligt lefwerne. Wär rening kom-
mer wäl af Guds nåd allena / men
intet må menniskan därföre wara
som en stock / utan hon måste genom
Guds nåd wara flitig och bättra sig /
Upp 3: 19. Därföre warder ock men-
niskan uti skriften förmanad at rena
sig: tvär eder / görer eder rena / läg-
ger bort edert onda wäsende ifrån min-
dgon 2c. Es. 1: 16. Så två nu Jeru-
salem dit hierta ifrån ondskone / Jer.
4: 4. Rener edra händer i syndare /
och rånser edert hierta i ostadige / Jac.
4: 8. Gidrom oss rena af all ködtsens
och andans besmittelse / 2. Cor. 7: 1.
Och när wi en gång äre rentwagne /
så skole wi se oss före / at wi intet å-
ter å nyo söle oss i träcken / 2. Pet.

2: 20. Utan fulborde helgelsen i Guds
räddhåga / 2. Cor 7: 1.

Sluteligen hafwa alla uprichtiga
stålar at hugna sig där af til sin tröst
och upmuntring: at såsom JEsus
twådde sina Lärjungar som ännu wo-
ro bekajade med mycken swaghet, så
wil han och rena oss / allenast at wi
intet genom framhårdelig obotsfärdig-
het förmene honom det och dra oss
undan / som Herren klagat hos Ez:
24: 13 Din orenhet är så förhård /
at om jag än gärna wille rånsa dig /
så wilt tu doch intet låta rånsa dig
ifrån din orenhet. Och at denna klagan
intet måtte drabba jämwäl uppå oss
til större delen! Willig är JEsus på
sin sida at rena oss ifrån wåta syn-
der: och när han renar oss / så gier han
oss med det samma kraft och nåd at
wi kunne efterfölja honom i kärlek och
ödmjukhet. Och i himmelen skal han
stålla oss fullkommeligen ostraffeliga och
obesmittade i sin Faders åsön! at wē
wi ingen fläck eller skrymcke hafwa
skole Eph. 5:

Om wi måste lida wedertwårdighet och anfächtning / så hafwe wi at hugna oss där af / at wi i och genom lidande skole warda förklarade / och uppå vårt lidande skal följa en god och härlig utgång / som skal förlägga och til intet göra alla våra gjorda bedröfweliga förestälningar ; ja uppå vår bedröfwelse skal följa en ewig och öfwer alla mätto wichtig härlighet / 2. Cor. 4: 17. emot hwiken denna tidsens lidande är för en ringa ting at achta / Rom. 8: 18.

Om wi ock måste lida af våra egna / såsom det ofta händer i werlden / at menniskiones eget husfolk warda hennes fiender / Matth. 10: 36 och en broder undertrycker den andra / och en wän förräder den andra / Jer. 9: 4. Så låt oss komma ihåg at detta äfwen händer Christo : han skal hielpa oss / at wi alt wäl igenomgå. Wi iucte af vår Psalmbok: Bewara oss för syndamen / när forfett trycker ic.

Om Jesu gång til Gethsemane.

Den Tredie Predikan.

Så ut ock oss gå / at wi må dö med
 honom. Åro Apostelens Tho-
 me ord / Joh. 11: 16. Jesus
 wille åter gå in i Judeen / at upwäc-
 ka den döda Lazarum ; men hans
 Lärjungar afrådde honom det / i an-
 seende til den fiendskap Judarna
 håro til Frälsaren / och nyligen hade
 wilst därmed / at de hade welat stena
 honom. Men när Jesus ändå intet
 ändrade sit upplåt / så säger Thomas
 til sina medlärjungar: låt ock oss gå /
 at wi må dö med honom. Han så-
 ger detta med misnöje / låtandes för-
 stå / at emedan Jesus nu åter wil-
 le gå til Jerusalem / så kunde honom
 och hans Lärjungar intet annat än
 döden förestå. Huru Jesu sidste gång
 til Jerusalem warit Lärjungomen mis-
 hagelig / det see wi ock af Marc. 10:
 32. där Ewangelisten säger: Och the
 woro på wägen / gångande up til Je-
 rusalem / och Jesus gick för them /
 och the woro försträcke / och gingo ef-
 ter

ter honom / fruchtande sig.

Thuru nu Christi Lärjungar wordo illa tilfreds med hans resa til Jerusalem / doch när Frälstaren dit kommen war / så få wi af den text / som af Pass. hist. förklarad skal / förnimma / huru i synnerhet Apostelen Petrus / och efter hans exempel jämwäl de andre Lärjungarna / försäkrade at wara Christo trogna / om det än skulle giälla deras lif.

Allt detta kom af deras obetänksamhet. Wi skole af dem lära / at wi hwarcken af fruchtan och råddhåga skole undandraga oss / at dö med Jesu / och at lida med honom / utan upmuntra oss med beredwilligt hierta at göra honom följre ; ej heller skole wi med förwägentet lofwa förmycket och drista på oss selswa / utan årtiänna vår swaghet / och anhålla vår Gud om hans nåd och bistånd.

Prop. **I** vår närwarande text hafwe wi at betrakta :

1. Christi utgång til olloberget och örtegården Gethsemane ;
2. Hans

2: Hans medfölje / som beskrifs af
 dess felachtighet / förestående fara / samt
 tröst och hugnad.

Först hafwe wi at tala om Jesu
 utgång til olioberget och örtegården
 Gethsemane. Sedan Jesus hade ätit
 Påskalambet / instichtat den Hel.
 Nattwarden / samt med många ord
 lärdt och förmanat sina Lärjungar /
 så skedde denna utgången. Och när
 the hade sagt lofsången 2c. Det war
 hos Indarna brukeligit / när the ha-
 de ätit Påskalambet / at de sungo
 några tackfäjlse Psalmer af Davids
 Psaltare. Detta har äfwen vår Fräl-
 sare giordt tillika med sina Lärjungar /
 och lärdt oss därmed / at wi ock giär-
 na skole lofwa och tacka vår Gud /
 wid alla tilfällen : enkannerligen skole
 wi lofwa Gud för återlösningen / hwar-
 igenom wi ifrån syndsens och satans
 tråldom äre förlofsade: tacker Fadren
 / som oss hafwer beqwäma giort
 til at delachtige wara i the heligas
 artwedel i liuset ; Hwilken oss uttagit
 hafwer ifrån mörcksens wäldighet : och

hafwet försatt och uti sine älskelige
 Sons rike / Col 1: 12. 13. Talan-
 des emellan eder / i Psalmer / och
 Lofsånger / och andeliga wisor / siun-
 gandes och spelandes Herranom / uti
 edor hierta / Eph. 5: 19.

Orten; dit Jesus gick / war olijo-
 berget / som war et stycke utan för
 staden Jerusalem belägit / och falla-
 des olioberget för de oliotrån som där
 woro. War samma bärget / där
 Jesus några dagar tilförene hade hål-
 lit sit intåg til Jerusalem / då folcket
 honom med glädie emottog: det war
 ock samma bärget / sådan han efter
 sit lidande skulle upfara til himmelen.
 Där war Trälsaren ofta wahn at wis-
 stas / Joh. 8: 1. Luc. 21: 37. Dät
 gick han ock nu / intet at giöma sig
 för sina fiender / utan at begynna sit
 lidande i örtegården Gethsemane / som
 låg bredewid olioberget / och där un-
 dergå den blodiga swetten och döds-
 kampen. Vägen den han gick / war
 öfwer then bäcken Kidron. Kidron
 war en liten bäck som flöt genom en
 mörck

mörck Dahl emellan ohobärget och Jerusalem's stad: öfwer denna bäcken hade David tilförene gådt gråtandes/ då han af Absalom wardt förföld/ 2. Sam. 15: 23. 30. denna samma vägen gick nu Davids son/ Herren Jesus/ til sit lidande/ twiswels utan med en ångslig stål/ emedan han wiste / hwad för bedröfwelsens strömmar honom wid hans förestående lidande öfwergå skulle.

Til det andra wele wi beståda hans medfölje / som bestod af hans Lärjungar / förutan Judas / ty han war ifrån Jesu örtogårds sällskap bortgången. Tre omständigheter hafwe wi at märcka angående Lärjungarna:

I. Deras swaghet och felachtighet. En swaghet och felachtighet war det/ at de twistade med hwarannan om förnämsta wäldet uti Christiwerldsliga rike. Orsaken härtil war den förutfattade meningen! den de utaf den Pharisaiska läran hade insupit och ännu intet kunnat ifrån sig skudda /

af

at nemligen Messias skulle uprätta
 et stort werldsligit konungarike på jor-
 den. Efter de nu hörde Jesum så
 mycket tala om sin död / så wille de
 komma öfwerens / hwilken af dem ut-
 ti hans förmenta werldsliga rike skul-
 le wara förnånst och måstrådande.
 En swaghet och felachtighet war det
 jämwäl / at de gåfwo så stora för-
 säkringar om sin stadighet: då Fräl-
 jaren sade dem förut / at de wid
 hans lidande skulle honom öfwergif-
 wa / och såsom får utan herde för-
 skingras / så betygade Apost. Petrus /
 och med honom äfwen de andre Lär-
 jungar / at de wille gå med honom
 både i hächtelse och i döden. R:ste
 S. I skolen intet förundra eder öf-
 wer denna Lärjungarnas felachtighet:
 ser in i edert eget hierta / så skolen i
 finna deha samma fecl hos eder sielf-
 wa i långt högre grad. Af hwad
 orsak Lärjungarna twistade om för-
 nämsta wäldet / det hörden i; men af
 hwad orsak härrörer eder trätosamhet
 och täflan om förnämsta anseendet?
 af

af den förbannade stora inbilningen /
 at I eder sielfwa allena högtachten /
 men alla andra förachten. Det hos
 Lärjungarna war en enfallighet och
 swaghet / det är hos många af eder
 en förhårdad ondskas. Därföre skolen
 I aldrig med denna Lärjungarnas
 twist eder onskesfulla förbittring ursäch-
 ta. I hörden ock at Lärjungarna
 gjorde så många goda försäkringar
 om sin stadighet / dem de likwål efter-
 åt intet höllo. Går til eder sielfwa:
 huru ofta hafwen I icke försäkrat eder
 nästa om stadig wänskap och trohet?
 men när den andra menniskan kom-
 mer i någon nöd eller olycka / så
 förswinna alla edra löften och försä-
 kringar. Och huru ofta hafwen I icke
 tillagt eder Gud härtring och les-
 wernes ändring / och hafwen det doch
 intet hållit? I inbillen eder jämwål /
 at I ären nog starcke i andelig måt-
 to / och at I af den och den synden
 intet kunnen så lätteligen öfwerwund-
 ne warda: I menen / at girigheten /
 at egen äran / och lättfärdigheten in-
 tet

ket skal så snart kunna eder öfverwåldiga / då J likwål dageligen sådana synder bedrifwen. Christi Lärjungars hwaghets feel föreställas eder til den åndan / at J mågen låra kiännana edra stora uplåteliga feel och laster / och dem ju för ju heldre eder aflåda.

Det andra som wi om Lärjungarna hafwe til at märckia / är den faran som dem förestod wid Christi lidande / och nu af Frålsaren dem förut förkunnades. Fara förestod dem af kiöttet / af diefwulen / och af werlden. Af kiöttet / at de togo sig förargelse af Christi lidande / begynte at ha underliga tanckar om Frålsaren / och nästan at twisla om han i sanning war den rätte Messias. Af diefwulen / at den onde anden wille sälla dem såsom hwete / d. å. sökte at sälla dem genom sina fresteller / och at skilja dem ifrån Jesu nåd. Af werlden / at de skulle blifwa förföljde : en sådan fiendskap och förföljelse säger Frålsaren dem tillstunda / at om de på

lekans

lekamligt sätt skulle wilja försächta sig
 däremot / så hade de af nöden at låha
 sina nödigaste kläder och köpa wapn:
 hwilket Frålsarens taal Lärjungarna
 efter orden förstodo; och som de uti
 salen där de hade ätit Påskalambet
 (där de ännu woro då detta taltes)
 funno tu stycken swärd / och dem
 framtogo / i upsåt at taga dem med
 sig / då de gingo ut / så swarar Je-
 sus: det är nog; hans mening war
 ej / at de med dessa swärd skulle för-
 swara sig / utan han wil låsa: jag
 har eder den instundande faran förut
 sagt / ändoch jag seer at I intet för-
 stå min mening / I skolen rätt nu
 förnimma / at i med lekamliga wapn /
 ehuru många i ock hadden, intet sko-
 len uträtta. Wi påminne oss härwid /
 at hwar och en Christen är samma
 farligheter underkastad som Christi A-
 postlar. I fara äre wi för vårt kött
 och blod / som ingiswer oss många ska-
 deliga och twifflachtiga tanckar; för
 diefwulen / som går omkring som
 ee

et rotande leijon / och söker hwem han
 upsluka må / 1. Pet. 5: 8. för werl-
 den / då hon ofi hatar och förföljer
 (Joh. 15: 19.) och med många nät
 och snaror söker at insnärja och fördärfs-
 wa ofi. Detta skole wi besinna til
 den ändan / at wi intet lite på ofi
 sielfwa / utan altid wandre i fruchtan
 och råddhåga / samt hälle ofi nära
 och lätt intil wår Gud.

3. Märcke wi den trösten som Lär-
 jungarna hade at hugna sig utaf.
 Jämte det Frälsharen med kärlek och
 sakhemodighet rättar deras felachtig-
 het angående öfwerwäldet / förestäl-
 landes dem / at hans rike war ej nå-
 got werldsligit regemente / och at där
 uti det räknades för största höghet /
 at man af hiertat förnedrar sig och
 tienar alla / såsom han ock sielf hade
 med sit exempel lärde dem / at de bor-
 de wara ödmuika / och två hvars an-
 nars fötter ; så låfwar han dem icke
 desmindre en härlig nådebelöuing / för
 den trohet / de härtills hade bewist
 honom. Och såsom Frälsharen / när
 han

han här om talte / ännu satt wid bordet innan han gick ut / så taar han sig af det lekamliga åtandet och drickandet anledning / at därigenom likselwills föreställa den himmelska glädien / och säger / at Lärjungarna skulle äta och dricka öfwer hans bord / uti hans rike. När han ock vidare talar om dömande af de tolf Israels slächter / så förstås därmed äfwen den stora härlighet Apostlarna i himmelen hafwa skulle. Skriften säger om de heliga i gemen / at de skola döma werlde-
 dena / 1. Cor. 6: 2. Men Apostlarna skola såsom Christi synnerliga efterföljare hafwa h'rw d. en särdeles förman. Sedan tröstar Jesus sina Lärjungar med sin nådefulla uppenbarelse / at han efter sin upståndelse åter skulle wisa sig lefwande för dem. Vidare tröstar han dem emot satans anfächtningar / med sin förbön. Och som Petrus alrafwärafst falla skulle / då han Jesum förnekade / så säger Trölsaren at han i synnerhet för honom bedit hade; hwilken förbön Petro
 ock

ock kom til godo / at han sin tro / den
 han förlorade / strax åter bekom/hans
 utsläckta tros lius wart åter strax
 uptände och upbläst / så at hans
 tro intet uphörde intil ändan. Swar-
 wed Frälsaren ock påminner honom
 hans skyllighet / sedan han war om-
 wänd / at han neml. skulle styrcka si-
 na bröder d. å. sina medapostlar. Es-
 mot werldsens förföljelse och fiendskap
 behugnar han sina Lärjungar / med
 sin Gudomeliga försorg och omwård-
 nad / den de tilförene jämwäl hade å-
 nutit / enkannerligen då de första gån-
 gen i Judeen word utsände at pre-
 dika Ewangelium / Luc. 9: Matth.
 10. Såsom dem då intet hade fat-
 tats / hwad dem af nöden war / så
 wille Frälsaren försäkra / at Gud ock
 framdeles skulle hafwa bekymmer om
 dem. Allt detta hafwa åfwen andra
 Christeliga själar at hugna sig utaf :
 at de neml. skola århålla en härlig
 nådebelöning i himmelen; ty Gud är
 icke orättwīs / at han förgiäter edra
 giärning och arbete i kärlekenom/som

J bewisat hafwen på hans namn /
 Ebr. 6: 10. At när det tycks alde-
 les wara ute med dem här på jorden /
 när de nästan duka under i an-
 fächtningen / så uppenbarar sig JE-
 sus för dem / och låter dem kiänna sin
 lefwande kraft: then mig älskar / han
 skal warda älskad af minom Fader /
 och jag skal älska honom / och honom
 skal jag uppenbara mig / Joh. 14: 21.
 At Jesus jämwäl beder för dem: han
 sitter på Guds högra hand och ma-
 nar godt för oss / Rom 8: 34. Och
 at han försvarar dem emot diefwu-
 len och werlden / och bär omwårdnad
 för dem / at de hafwa ingen brist
 på något godt / Ps 34: 11.

Sålunda hafwe wi betrachtat JE-
 su utgång til Gethsemane / samt hans
 medfölje. Wi se alltså wår Frälsa-
 re Jesum stå i beredskap / at anträ-
 da sit swära lidande. Låt oss
 gå med honom / och besinna hans
 willighet at lida: han behöfde intet
 tvingas därtill / utan han går af sig
 sielf;

sielf: han går til det rum/ där hans
 förrådare och hans fiender lätteligen
 kunde si ma honom: han wiste wäl förut/
 huru jämmerligen han skulle slagen och
 dödad warda; och doch undandrar
 han sig intet. Det gjorde kärleken:
 war han icke Guds Son? war han
 icke Fadrens härlighets skien? och han
 wille doch så mycket lida för oss jorde-
 miskan. **R M.** Låt denna Guds sons
 kärlek röra och upwärma ditt hierta/
 och kom/ och gör din Frälsare **JE-**
su et willigt följie / til Gethsemane/
 där å. at lida med honom. Förargas
 ej af detta ordet / at du måste lida
 och dö med Christo. Underligt före-
 kommer det wårt förnuft / at Gud
 har giordt en sådan förordning / at
 wi genom bedröfwelse och lidande skole
 ingå i hans rike. Men wi måste här-
 wid wörda Guds råd. **Jesus** säger
Joh 12: 24. Utan hwetefornet som
 faller i jordena warder dödt / så blif-
 wer thet allena; men warder thet dödt/
 så bär thet mycken frucht. Detta
 sannas både på Frälsaren sielf så ock
 på

på alla hans efterföljare: ty igenom sin död har Jesus burit mycken frucht och tilhanda; och de som dö med honom / d. å. genom lidande dö ifrån werldsens kärlek och sina begärelers regemente / de bära ock mycken frucht. Fast nu korsvägen är för köttet misslagelig / så är han doch för själen nyttig och salig: där gies ingen annan väg til himmelen än denna. Jesus är med oss: därför behöfwe wi intet fruchta. Om jag än wandrade i enom mörckom dahl / fruchtade jag intet ondt: ty tu äst med mig; tin kärlek och staf (d. å. din omwårdnad och omsorg om mig) trösta mig / kunne wi säga med David af Psal. 23: 4. Herren är mit lius och min hålla: för hwem skulle jag fruchta mig? Herren är mins lifs kraft; för hwem skulle jag grufwa mig? af Ps. 27: 1. Fruchta tig intet / ty jag är med dig; wil icke af / ty jag är tin Gud / säger han Es. 41: 10. Fruchta tig intet för något som tu lida skalt: war trofast in til döden /

så

så skal jag gifwa tig lifsens krono /
 Upp B. 2: 10. När wi trofugen haf-
 we följt vår Frälsare Jesum efter
 (ehuru det ock / i förstone i synner-
 het / skier med swag och langsam
 gång) så skole wi / äfwen som han
 ifrån ohobärgen / där hans pina be-
 gyntes / upfor til himmelen / jämnväl
 med honom en gång hålla en frögde-
 full himmelsfärd. Så skal vår sorg
 wändas i glädie / våra tårar aftor-
 kas / och vårt lidande stanna i en e-
 wig härlighet. Thet är ju et fast ord:
 dö wi med / så skole wi lefwa med ;
 lide wi / så skole wi med regnera / 2.
 Tim. 2: 11. 12. Ty wil jag nu öf-
 wergifwa werlden med des flärd och
 list 2c. Ty dit kors är all min ära 2c.
 Hielp mig Jesu thetta lära 2c.

Om Jesu Siäla ängest och be-
 dröfwelse i Gethsemane.

Den fierde Predikan.

S Wi säfwer tu? Sälunda frå-
 gade skeparen Propheten Jo-
 nam /

nam / när han / under det hafwet stor-
 made / så at man mente at skieppet
 skulle söndergå / låg och såf / Jon. 1:
 6. Så må man ock fråga ogudach-
 tiga och säkra syndare / hwilcka / oach-
 tadt Gud hotar med wrede och straff /
 oachtadt han uti sin rättfärdighet bort-
 rækker den ena efter den andra utur nå-
 denes tid / oachtadt ock at hans dom-
 mar esomoftast dem sielfwa öfwerfal-
 la / likwäl ligga och säfwa trygt och
 söt uti sin säkerhet. Hwi säfwer tu?
 O menniska! Wore du i en lekam-
 lig fara stadd / som Jonas wid det
 omtalta tillället / så skulle du san-
 nerligen intet wara så obekymrad om
 din wälfärd / som han; men hwarföre
 täncker du så litet på din eländiga själ/
 på din andeliga och ewiga wälfärd?
 Ach! waka up / du som säfwer / och
 stätt up ifrån the döda / så warder
 Christus dig uplysandes Eph. 5: 14.
 Låt i synnerhet Herrans Jesu siälas
 ångest och kamp / hans blodswettning/
 den han för dina synder skul har ut-
 stådt / upwäcka dig ifrån din syndas
 sömn.

Sömn. Det rimmar sig intet / at säkert
 säfwa i synden; när JEsus din Gräl-
 sare wakar bedröfwad och ängslas för
 dina synder skul. Hans Lärjungars
 sömnachtighet wid hans ängest-
 kamp kom af deras swaghet; men din sömn-
 achtighet är en ondskä / och ett för-
 acht af JEsu lidande. Förachta ho-
 nom nu intet mer / låt synda-
 lusten intet mera insöfwa dig /
 du lärer eljest wakna
 altförsent uti den ewiga pinan.
 Du medan Gud tilbiuder dig sin nåd /
 nu när han wil upwäcka dig ifrån din
 säkerhet / så säf intet; utan
 statt up och åkalla din Gud
 om uplysning / at du intet i
 den ewiga döden bortsom-
 nar / Psal. 13: 4. Statt up
 och åkalla din Gud om nåd
 och anda til san bot och
 bättring / och om dina
 många och stora synders
 nådiga förlåtelse. Ja O milde
 JEsu! gif oss din heliga
 Andä, at wi så måge be-
 trachta din bedröfwelle och
 ängest i Gethsemane / at
 wi där af måge lära känna
 våra synder och din kärlek /
 och at wi måge finna tröst
 och hugnad hos dig.

Dig. Genom tin pino / kämpning och
blodswett / hielp och milde HERRE GUD!

Prop. **D**as war text hafwe wi
at handla 1. Om den
bedröfwelsen JESUS för
war skul lidit; 2. Huru han har för-
hållit sig uti sin bedröfwelse.

Det första som oss förekommer at
handla om / är den bedröfwelsen JE-
sus för war skul lidit. Tiden när war
Frälsare denna bedröfwelsen kiände /
war den sidste natten han war på jor-
den i lekamlig måtto. Rummet eller
orten / der denna bedröfwelsen och ånge-
sten honom öfwerföll / war en örte-
gård / ut med staden Jerusalem / som
kallades Bethsemene. Synden begyn-
tes i en örtegård / i Paradiset / af
wåra första föräldrar: i en örtegård
begyntes ock Christi lidande för wåra
synder skul. Sielfwa bedröfwelsen be-
skrifwes sålunda / at han begynte för-
sträckas / bedröfwes och ångslas / och
jade: min siäl är bedröfwad intil dö-
den. Det war intet blott den lekam-
liga

liga döden / den Jesus här hade at
 kämpa med: utan såsom Grållsarens
 död kommer at ansees / såsom en af
 alla menniskior genom deras synder
 förtient död; altså kiände han i sin själ/
 ej allena den lekamliga / utan ock den
 andeliga och ewiga dödsens bitterhet.
 Gud hade honom all hugswalelse och
 fågnad / sin nådes sötma och ljufig-
 het undandragit / och lät honom i det
 stället af en osäilig ångslan tryckt och
 plågad warda. David beskriwer en
 bedröfwad och anfåhrad menniskias
 qwal och klagan / Ps. 88: 4. Min
 själ är full med iämmer; och mit lif
 är hardt när helswetet. Sin grymbet
 trycker mig / och tränger mig med al-
 lom tinom böljom. Jag är eländig
 och wannmåchtig / at jag så bortkastad
 är: jag lider ditt försträckande / så at
 jag full när förtwiflar. Sin grym-
 het går öfwer mig; dit försträckande
 trycker mig. Och Job säger Cap. 20:
 21. Tu äst mig förwänd til en gruf-
 weligan. Uti hwilcka språk / när Gu-
 di tilskrifwes grymbet och grufwelig-
 het /

het / så är detta intet så til förståen-
des / liksom Gud skulle förgrymma sig /
som ett wilddiur / eller som en förbit-
trad menniskia gör; utan det förstås
så / at han undandrar sin nåd, och
håller sin glädie / fröjd och tröst / til-
baka / och låter menniskian förstuncka
i elände / qwal och jämmer / och såle-
des hafwa en försträckelig känsla af
sin rättferdighet. Nu en sådan jäm-
mer och ångslan har H Erren JEsus
i högre grad än någon menniskia är-
farit / intet för sina / ej heller allena
för en menniskias / utan i anseende
til alla menniskiors synder; ändoch
han därunder intet förtwiflat / ej hel-
ler blifwit öfwerwunnen / utan en här-
lig jeger öfwer altsammans århällit.

Wi se här af / at Christi lidande
har warit ej allena utwärtas / utan
ock inwärtas. Utwärtas leed han af
menniskiorna mycken smärta och för-
smädelse: hans heliga lekamen wardt
med piskor sönderslagen / hans an-
sichte kindpustadt och bespottadt; hans
händer blefwo med spikar genombå-
rade / hans sida wardt igenomstun-

gen; hans mun måste emottaga bitter
 ärtio och galla; han måste blott och
 naken hängia på korset. Betäncke wi/
 hwad det war för en hög person/ som
 alt sådant leed/ Guds Son nemligen/
 så war det redan mycket at lida så-
 dant. Men han leed ej allena sålun-
 da utwärtas; utan hans förnämsta
 och swåraste lidande war inwärtas at
 han leed och kiände i sin själ en ofä-
 lig bedröfwelse. Många martyrer haf-
 wa i utwärtas måtto lidit gråseliga
 plågor/ men hafwa därwid varit
 upfylte med tröst och glädie. Men
 med Jesu war det annorlunda be-
 skaffat: han leed ej allena utwärtas
 swåra plågor/ utan han war ock wid
 alt detta sit utwärtas lidande med o-
 beskriwelig ångslan upfyld, och hade
 ingen tröst.

Til det andra hafwe wi at of-
 werwåga / huru Frälsaren under sin
 ångslan och bedröfwelse har betedt och
 förhållit sig / så wäl i anseende til sin
 Fader i himmelen / som ock i anse-
 ende til Lärjungarna.

Emot

Emot ſin Fader i himmelen för-
 hölt han ſig ja / at han föll ned på ſit
 anfichte til jorden / och bad / om mö-
 jeligt wore / at den ſtunden ſkulle
 undgå honom. Frälsarens kiärlek war
 beſtändigare / än at han hade welat
 undandra ſig ifrån hela ſit lidande /
 det han ſjelfwilligt ſig åtagit hade:
 men ſåsom han / jämte det han war
 en ſanner Gud / ochſå war en men-
 niſkia / och hade menniſkelig natur / ef-
 ter hwilken han för Guds wrede häf-
 wade och förſträctes ; alſå önkade
 han eſter ſin menniſkliga wilja / at
 undgå den ſwåra och hårda bedröf-
 welſen han kiände i ſin ſiäl / om det
 hade varit möjligt / at detta ſtycket
 af hans lidande i ett annat hade kun-
 nat bliſwa förbytt / utan at war å-
 terlöſning därigenom något hade af-
 gådt ; hwarwid han likwål denna ſin
 menniſkliga wilja och åſtundan ſin
 himmeliſke Fader underkaſtar / årbju-
 dande ſig ändå at undergå hwad Guds
 gudomeliga beſlut och i åtfärdighet til
 menniſkiornas återlöſning hade funnit
 för nödigt at lida.

Sina Lärjungar befalte Jesus wa-
ka med sig och bedia. Men emedan
de woro både trötte och sömnige/ ef-
ter det war lidit långt in på natten/
så ock/ emedan de hela tiden hade hörde
Herren tala så mycket om sin död/
af sorg intagne / så hade Frälsaren af
dem ingen hugnad. Då han til dem
kom / wid det han gick af och til i
örtegården/ fan han dem sofwande.

S I stanne härwid / och märcke
til lärdom / huru Jesus sin
ängest och bedröfwelse lidit för
wåra synder skul, och til wår förloff-
ning / samt huru så wäl hans lidan-
de som hans förhållande lärer oss til
exempel och efterdöme.

För våra synder skul har han
lidit. Wi menniskior hafwe förtient /
med våra synder / ej allena den ti-
meliga / utan ock den andeliga och e-
wiga döden: därföre måste wår Fräl-
sare utstå ei allena den timeliga / u-
tan ock / så wida det med hans ver-
son kunde komma. öfwerens / kiänna
den

Den andeliga och ewiga dödsens kraft och förskräckelse / intet at han war skild ifrån Guds nåd / och hor kastad ifrån hans ansichte / såsom en ogudachtig och fördömd själ; utan at han kiände den andeliga och ewiga dödsens bitterhet och swärhet / i ty at han under sit lidande intet fick smaka Guds nådes lufwa sötma / utan i det stället med osälig ångslan och förskräckelse wardt tröckt och plågad. **E**s emedan han bar våra synder / **Es.** 53. **Joh** 1. emedan han våra synder skulle aflana och försona; så måste han ock bära våra synders förtienta straf / näpsten låg på honom / **Esa.** 53. **I** Ewighet kunde han ej lida; däraf hade wij ock ingen återlösning haft at förwänta: hwad uti tiden fattades / det ersatte hans persons höghet och osändelighet. **I** synnerhet hafwe wij wid denna Frälsarens bedröfwelse och lidande i Getsemane at påminna oss / huru wij menniskior försonde oss ofta med frögd och fågnad öfwer våra enda gierningar / så ock med otidig frögd öfwer

öfwer det jordiska / med yppighet / och allehanda werdlig lustighet : Därföre måste Jesus en så swår bedröfwelse utstå. Huru mycket plå och icke meniskior-na synda om nattotid / med otucht / stöld / dryckenskap / låtfärdigt dansande / swårjande / och slagsmåhl? för sådana wåra nattsynder måste Fräl-saren hafwa en bedröfwelig natt / så i Gethsemane / som sedermera / när han war kommen i sina fienders händer.

Till wår förlofning och salighet har Frälaren detta sitt lidande utstådt. Han har lidit bedröfwelse / på det han skulle förskaffa oss glädie. Han har warit utan tröst / på det oss hugswalelse inter fattas måtte / Han har lidit bafwan och förskräckelse / på det at wårt bafwade hierta må ifrån oss tagas / och then frimodige anden oss skändas. Med sin bedröfwelse / har han all wår bedröfwelse och anfächr-ning helgat : han har kämpat med döden / på det wij i wår dödstamp skole hafwa lindring.

Till efterdöme och Exempel
lån=

länder och jämwal Christi lidande och förhållande i Gethsemane. Med sit lidande har han wist / at Guds trogne barn af wårmodighet anfächtning och hiertans ångslan warda anfalne / som David säger Psal. 71: 20. Tu låter mig förtara mycken och stor ångest; och at de oachtadt den alrätwaraste bedröfwelsen och ångslan / ändå äro Guds kiäre barn / såsom ock Jesus war Guds Son / fast han alt detta utstod. Med sit förhållande har han lärdt oss / huru wi uti wår bedröfwelse och ångslan oss förhålla skole. Wij löpe esomoftast bort ifrån Gud i bedröfwelsen; men Jesus lærer med sit exempel / at wij skole gå till Gud med bön och suckan / och ödmunka oss för honom. Wi wele uti wår nöd och bedröfwelse intet wara nögde med Gudz wilja; men Jesus lærer med sit exempel / at wi skole underkasta oss Gudz Gudomeliga behag / och wår wilja försaka. Om wi i wår nöd begyune uppå at bedia och ropa om hielp / så plå wi doch snart förtröt-
tas

tas och uphöra / när hielpen intet strax
kommer; men Jesus lärer oss med sit
exempel / at wi uti bönen skole wara
beständige.

Här af wole wi taga oss estersöljande
Förmaningar

I. At wi skole erkänna Herrens
Jesu kärlek. See R. M.
huru din Jesus han wändas / huru
han ligget på sit ansichte / gräter och
beder / se på hans bedröfwelse och mår-
tä / och huru han för din skull swet-
tas / swettas blod. Allt har han haft
opparadt: han har intet skont sig sielf/
intet sin siäl / intet sit blod / intet sit lif.
Så har han älskat dig alt in till döden.
Intet at han är med dig något betient /
utan på det du ej skulle lemnas uti die
elände / så har han förbarinat sig öf-
wer dig / och en sådan möda sig åta-
git. Erkän denna hans kärlek / ej al-
lena / at du det wet / at Guds Son
dig så högt älskat / utan at du lägger
denna kärleken så på hiertat / at du ä-
terwänder med dit syndiga wäsende /
och i. flar honom igien.

2. At

2. Att wi öfwer våra synder skole af hiertat bedröfwas. Emedan Guds Son HERREN JESUS så stor bedröfwelse och ängest för syndens skul måst lida/ så skole wi intet ha wår fågnad af synden; utan wi skole bedröfwas öfwer våra begångna synder/ med hwilcka wi wår Frälsares bedröfwelse öft för wår deel. Att bedröfwas öfwer synden/ dertil warde wi i Gudz ord alwarligen förmante: wänder edertil mig säger HERREN hos Proph. Joel Cap. 2: 12. 13 af alt hierta/ med fastade/ med gråtande/ och med sörjande; riswer edor hiertan och ick edor kläder och Jac. 4: 9. Warer elände/ och sörjer och gräter: edart edart löfje wände sig i grät/ och glädien i sorg. Christus har frälst oss ifrån den ewiga sorgen och ängesten i helvetit; men om wi af denna förlossning skole warda delachtige/ så wil han at wi skole åtkänna våra synder/ och öfwer dem sörja/ med en sorg/ som åstadkommer bättring til salighet/ 2. Cor. 7: 10. Hvilken sorg består deruti/ at wi be-

dröfva

Dröfwas öfwer våra synder/intet så myc-
 et eller allenast i anseende till den skä-
 dan wi öf sielswom genö syndē tilfogat;
 utan fast mer och förnemligast i anse-
 ende till syndens stryghet / och at wij
 hafwe syndat wår gode och nådige
 Gud / och wår k. Herre och Öterlösa-
 re Jesum emot / som öf likwål så
 högt ålfat / och giordt öf så mycket
 godt; så bedröfwas / at wi begynne
 at hata alla synder och dem undfly /
 ej allena de grofwa och uppenbara som
 oc werlden håller för skamliga / utan
 oc våra inwärtas lustar och deras
 hemliga utöfning; den werlden i män-
 ga måhl håller för lofflig; ja så bedröf-
 was / at wi blyes för Gud / och räk-
 ne öf af hiertat för owärdiga till all
 hans nåd och till alla hans wälgiärnin-
 gar / men deremot wärdiga till alla
 straf och plågor / så at wij när Gud öf
 nåpjer / intet knorre deremot / lika som
 wij det intet hade förtient / utan låte
 öf behaga våra misgiärningars straf.
 3. Mos. 26: 41. Enkannerligen må-
 ste wår bedröfwelse öfwer synden wara
 för-

förenad med en hiertans tro tillflycht
och tillförsicht till Jesum Och si en
sådan bedröfwelse öfwer synden är Gu-
di tåct och behagelig: The offer som
Gudi behaga / är en bedröfwad ande;
et bedröfwadt och förkrosadt hierta
warder tu / Gud / icke förachtandes /
Psal. 51: 19. Jag seer till den elända /
och til den som en förkrosad anda
hafwer / och til den som fruchtar för
mit ord / Esa 66: 2 Men om du så-
lunda i detta lifwet och i nådenes tid
intet wil sörja öfwer din synd / så må-
ste du sörja i ewighet. Ach! hwad
bedröfwelse och ångest lærer dig där
icke öfwerfalla / du obotsfärdiga siäl!
som Christi lidande / hans ångslan och
bedröfwelse för dina synderstul förach-
tat och intet sökt at blifwa delachtig af
Jesu förlofnings kraft och läkeDOM /
den du likwål hade kunnat årbålla:
din förra syndiga fågnad / som warit
dig så södt / lærer sannerligen sedan
warda dig altför bitter / din glädie och
dit löge ganska ledt; men då har du
ingen förlofning mer at wånta: Bes-
dröfw

bedröfwelse och ångest skal blifwa öfwer
hwar och en menniskias själ som illa
gör / Rom. 2: 9.

3/ Ut wi skole efterfölja vår
Frälsares Jesu exempel / så i li-
dande / som i rättskaffens förhållande
däruti. Intet skole wi sielfve störta
os i anfächtning / och lidande; es hel-
ler inbilla os något lidande när alsin-
tet är på färde; men när Gud låter
ångslan och ångest os öfwerfalla / när
han sin tröst för os undandraget / så
skole wi uti et lidant lidande följa
vår Frälsare efter / och winlägga os
därom at wi måge så förhålla os
som wi hère at han sig förhållit haf-
wer. Såsom Jesus gick till sin him-
melste Fader med bönen / så skall ock
en Christen uti sin anfächtning och be-
dröfwelse wända sig till Gud med bö-
nen. Hos menniskior finner man sål-
lan någon tröst: såsom Jesus wid sin
bedröfwelse fant sina Lärjungar sof-
wande / så finner et ångsligt hierta
mången gång en annan menniskia li-
som sofwande; detsföre är det bäst at
gå

gå til Gud / som hielpa och hugswala
 både kan och wil. Så gjorde Dawid:
 När iag är i ångest / så åkallar iag
 HErren / och ropar til min Gud / så
 hörer han mina röst / säger han Psal.
 18: 7 Ingen låter sig wårda om mi-
 na siäl: HErre / til tig ropar iag / Ps.
 142. Så råder ock Apost. Jacob:
 Rider någor ibland eder bedröfwelse /
 han bedie / Jac. 5: 13. Samma rå-
 det gaf Iesus jämrwål sina Lärjungar:
 waker och beder / at I icke fallen d. å.
 öfwerwundne warden / i frestelsen Hö-
 rer detta I bedröfwade Siälur / och
 följer detta bepröfwade rådet efter:
 när eder bedröfwelse och ångslan eder
 öfwerfaller / så skrynder eder til eder
 F. Fader i himmelen / beklager för ho-
 nom eder nöd / beder honom om
 hielp och råd: beder honom ei allena om
 hielp och tröst / utan jämrwål om tå-
 lamod / och om ett stilla undergiffwit
 hierta. Ly såsom Iesus underkastas
 de sig Guds wilja; så skolen I ock
 giöra / såsom I siungen af eder Psalm-
 bok: Swad Gudi täckes / taar iag
 an / iag wil helt tolig wara. D! hu-

ru wäl behagar det icke eder Gud /
 at J försaken eder egen wilja / och
 ställen eder under hans nådiga förshu;
 och ären willige / om honom behagar /
 hela eder lifstid / at bära det korbet /
 som han eder pålagt? Si när J til
 et sådant sinne komne ären / och så-
 lunda eder sielfwa hafwen affagt / och
 Gudi upoffrat / så har HErrn wun-
 nit det han sökt at bringa eder til /
 neml. eder egen wiljas försakelse och
 död / til hwilken ända han korbet och
 bedröfwelsen eder tillsänt. O! at J
 fördenskul af hiertat kunden sätta med
 Jesu: Min Fader / om det icke är
 möjligit / at denna kalcken går ifrån
 mig / med mindre jag dricker honom /
 så skie tin wilje; och med David:
 om jag finner nåd för HErranom /
 så låter han mig wäl komma igien;
 men om han säger: jag hafwer in-
 tet behag til rig; si här är jag / han
 giöre med mig såsom honom täckes /
 2. Sam 15: 25. 26. Och såsom J
 seen / at Frälsaren Jesus ödmjukar
 sig så i bönen / at han ligger på sit

ansichte til jorden / så skolen I och
 ödmuika eder för Gud Hiertats öd-
 miukhet och uprichtighet fordras för-
 nämligast / men det är och godt / ont
 I jämnväl med utwärtens äthäswor
 förnedren eder inför Gud / i syner-
 het / när I med eder Frälzare JE-
 su ären i ensamhet för eder sielfwa;
 ty man behöfwer intet låta werlden
 se alt / hon torde lee däråt och döms
 ma allehanda: eder Fader som seer
 i löndom / han skal i nåder ansee es-
 der / och intet förglömma ehr. Så
 som och Jesus intet återwände med
 bönen / fast han ehj straxt blef hul-
 pen; så skole wi ehj heller låta Guds
 drögsmål utsläcka wår böncandacht/
 utan wi skole hålla an / Col. 4: 2.
 och intet förtröttras / Luc. 18: 1. Om
 Herren intet straxt fullbordar wår
 bön så / at han taar bort wårt li-
 dande; så hörer han doch wår bön /
 så wida / at han är ohj biständig /
 at wi intet warde af bedröfwellen och
 anfächtningen öfwerwundne: altså är
 wår bön aldrig förgiäfwes; och hiel-
 pen

100 Den fjerde pred. om Jesu själångest
pen / som en tid dröjer / skal dårfø-
re intet useblifwa.

Sidst 4.) hafwe wi at lära af
denna betrachtelsen / at trogna Guds
barn uti all sin bedröfwelse här på
jorden hafwa mycket tröst af Jesu.
Ogudachtiga synda-trålar gier man
ingen tröst ; men botsfärdiga och tro-
gna själar de hafwa tröst af Jesu.
Th igenom Jesu ångest i Gethse-
semane / ären I befriade / ifrån den
ewiga ångesten: edra synder / som nu
eder bedröfwa och qwälja / de skola i
ewighet intet bedröfwa eller plåga e-
der ; th til den åndan har Christus
lidit den omtalta bedröfwelsen. Af
hans utståndna bedröfwelse kommer
oet det / at den bedröfwelsen som I
liden / eder intet skadar / utan tienar
til eder salighets befordran. Din den
högste efter sin gudomeliga wisheit har
pröfwat för rådeligt och för eder häl-
sösamt / at låta eder smaka en och
annan dräppa af Trålsarens Jesu
ångslan i Gethsemane ; fast I, uti
ett sådant tilstånd intet känngen nå-
gon

gon fågnad af hans nåd; så uppehåller han eder doch med sin fördolda kraft / at I intet fördärfwade warden. **HERREN JESUS** wet ganska wäl / huru det de anfäktade och bedröfwade i hiertat likar / därför är han intet så hård / at han icke kan warkunna sig öfwer oss / **Ebr. 4: 15.** ty theraf at han wardt pint och frestad / kan han hielpa them som frestas / **Ebr. 2: 18.** Angsliga hertan skola fördenskul hafwa desto större förtroende til honom / efter han och sielf lidit bedröfwelse. De måste menniskior de sofwa eller lee / när de höra de anfäktades klagan; men **Trålsaren JESUS** han är annorlunda sinnad: han har ett särdeles nådigt öga uppå de bedröfwade / han lågger deras ångest på hiertat / han räknar deras tårar och suckningar. Så kommer då I swärmodiga själar! kommer til **JESUM**: han är sänd at hugswala alla sörjande / **Esa. 61: 1. 2.** Fast werlden intet wil weta af eder / utan dömmet allehandn om eder / ja

bespottar och fördömmar Ehr; så har
 likwäl eder Herre och Frälshare Ehr in-
 tet förgiättit. Den ljustwa solen som
 giömt sig bakom mörcka moln / skal å-
 ter lysa fram / och edra bedröfwade
 hertan upstricka. Tob 3: 21. 22.
 Herren som dödar och gifwer lif / Her-
 ren som förer til helwete / och ther ut i-
 gien / 1 Sam. 2: 6. skal komma e-
 der til hielp i nöd och ångest / Jer. 15:
 11. Så snart han seer det wara eder
 nyttigt / så skola edra plågor lyckeligen
 ändas och omwärlas: skier det ei i
 detta lifwet / medan i ännu åren på jor-
 den; skulle Gud behaga / at J / tillika
 med eder Frälshare Jesu / alt intil graf-
 wen / skoles warda tryckte; så skolen J
 och med Jesu desto större hugnad och
 hårlighet i himmelen be komma. 1. Pet.
 1: 6. 7. 8.

Om Christi fienders ogudachtig-
 het och Frälsharens willighet at under-
 gå sit lidande.

Den Femte Predikan.

J / iag kommer / i bokene är skrif-
 wit om mig: tin wilja min Gud /
 gör

gibr iag gierna. Uti dessa ord / som stå
 i Psal. 40: 8. 9. och med rätta tillskrif-
 was Christo / efter Apostelens Pauli
 anwifning Ebr. 10. föreståls Frålsa-
 rens beredwillighet / at gindra sin him-
 melcke Faders wilja / uti menniskior-
 nas återlösande / så at han kunnat sä-
 ja: Si iag kommer / i bokene d. å. i den
 heliga skrift är skrifwit om mig etc.
 detta betygar ock Ap. Paulus om JEsu /
 då han Phil. 2. säger at han öds-
 miukade sig sielf / wardt lydig intil dö-
 den ja intil korsens död. At H Errens
 JEsus salunda warit willig / at gå til
 sit lidande / och i döden för wår skuld /
 det see wi i synnerhet af det stycket som
 nu af Passions Historien skal förkla-
 ras.

Propositio. Utaf wår text hafwe wi
 tvåggehanda i synnerhet at öfwerwå-
 ga. 1: Christi fienders ogudachtighet /
 2: Frålsarens willighet at undergå sit
 lidande.

Ibland Christi fiender / hwilkas ogud-
 achtighet wi uti det Första Stycket we-
 le beståda / kommer först Judas för-
 råda.

råbaren at ansees: ty ändoch han gaf sig ut för en vän / så war han doch en fiende. Wi see af texten / huru han ei allena ledsagade dem som JEsu gripa wille dät / där han wiste at Frålfaren war / utan ock / huru han med wänstaps och kärleks betygande / på det de intet skulle gå miste om rå ta personen / utwisar / hwem JEsus war / och förräder honom så i deras händer / som efter hans lif stodo. En afbild af falska menniskior / som wänliga tabla in d sin nästa / och hafwa ondt i hjerat / Ps. 28: 3. Theras mun är halare än smör / och hafwa doch örlig i sinnet / Ps. 55: 22. Jer. 9: 8. The samme kunna hängia hufwudet / och se alswart ut / och är doch altsammans be- drägeri / Spr. 19: 23. Wårlden är full med sådan otrohet och list / Spr. 11: 31. Ordsp. 26: 25.

Jämte Judas hafwe wi at betrachta skaran / som war kommen at gripa JEsu / som bestod ei allena af soldater och betienta / utan texten beräftar ock / at Präster och temples föreståndare

dare samt någre af de älska / d. ä. någre ledamöter af det stora rådet i Jerusalem / varit med i hopen: hwaraf wi see / huru satan när han får råda / kan förblinda och förföra jämnwäl dem / som hans anslag alramåst borde emotstå. Desse fiender / ändoch de wiste af Jesu tilförene gjorde underwårck / hade ock till större delen hört / åtminstone af andra förnummit hans heliga lärdom; fast de ock nu / af et enda Christi ord: Jag äret / blefwo nederflagne till jorden; hwilcket med rätta hade bordt jaga skräck i deras ogudachtiga hierta; hafwa likwäl alt detta oachtat intet haft försyn at bära händer på den Hel. Frälaren. De föreställa oss förhårdade menniskiors sinnelag at de hwarcken igenom Guds ords förmaning / ei heller genom underteckn låta beweka sig. Then ogudachtige är så stolt och wred / at han frågar efter ingen / uti alla sina tanckar håller han Gud för intet / Psal. 10: 4.

Ybland Christi fiender / hafwe wi Ottermehrs i synnerhet at ansee Öfwerste

sta Prästerna Haniam och Caiphas. Hannas hade tilförene varit öfwerste präst: til honom fördes Jesus först / på det han med berättelsen om hans fångenskap skulle behugnas. Caiphas förestod Öfwerstaprästa ämbetet det året Trälsaren led. Efter Guds förordning skulle allenast en vara Öfwerste präst / så länge han lefde; men äre- och penninge-girigheten kom Judarna därtil / at de emot Guds bud trängde sig uti detta ämbetet. Huru skadeligit det är / at åregirigt och egennyttigt folk / genom andra egennyttigas tilhielp / stiga til ansenliga kall. Joh. 10. 1.) seer hwar och en. At Hannas och Caiphas brukat dylika steeq / är ei otroligt: Om Jason och Menelaus berättas 2 Maccab. 4 at de genom mutor och försäkningar bracht sig i Öfwersta prästa ämbetet; doch kan man intet räkna det för någon lycka för ogudachtiga personer / at de til höga tienstern upsatte warda / emedan de därigenom få tilfalle / at bedrifwa flera hunder / och blifwa sålunda til desto swårare

re dom skyldige. Uti Ap. giår 5: 17. låse wi at Öfwerste prästen war en Sadducee / såsom det ock låses Ap. giår 23: 6. at rådet bestod til en part af Sadduceer / och til en part af Pharisier: men de Sadduceer woro sådana som sade / at ingen upståndelse är / och ingen ångel / och ingen ande / v. 8. de Pharisier åter föregåfwo en synnerlig helighet / och woro store ström- rare: (Matth. 23.) Gud förbar- me sig! mången Pharisie och Sadducee sitter i dag uti wiktiga ämbeten / så i det andeliga / som wärdsliga stån- det; ty ändoch ibland of inga sådana Sadduceer gies / som med munnen ne- ka upståndelsen / så gies likwål många / som intet tro det uti sit hierta at någon dom eller upståndelse är / hwilcket deras lefwerne / i synnerhet deras skammeli- ga egennyttighet / beklageligen! nog- samt utwisar. Men wi wele gå tilba- ka til Historien. Öfwerstaprästen Cai- phas hade redan tilförene gifwit det rådet / at Jesus skulle dödas / hans ord, låda hos Joh. 11: 50. så: of är båt-

bättre / at en man döer för folcket / än
 alt folcket skulle förgås; hans me-
 ning war / at det war rådgigare at för-
 giöra IESUM / än at hela det Juidiska
 folcket skulle komma i fahra för hans
 skul / emedan genom honom upror kun-
 de upkomma / och sålunda deras all-
 männa ro förstöras. Således wille
 Caiphas med nytt för det almänna bä-
 sta bestönja sit hat / som han tillika
 med de andra bar til IESUM. Hans
 råd war altså syndigt. Men Gud / som
 är en underlig Gud / skickade det så /
 at när Caiphas sin onda mening fram-
 sade / så skiedde det med sådana ord /
 som ock kunna wähl uptagas / ty IES-
 us skulle wisseligen döo för folcket / d.
 å. för menniskornas wählfärd och e-
 wiga salighet skul; ändoch Caiphas
 sielf detta intet förstod. Äfwen som
 Pilatus ock intet förstod den hemlig-
 het / som war i IESU öfwerkrift på
 korset: IESUS af Nazaret Judarnas
 Konung. Ty ändoch Pilatus detta
 skref på begabberij / så war det lickwäl
 sant: ty IESUS han är de rätte Ju-
 dars

Dars d. å. De trognas andelige Konung.
 Här af seer man / huru de ogudachtige
 ofta tabla och skrifwa uti andeliga sa-
 ker / det de selswe intet förstå / eller
 tro. En ogudachtig och omvänd Lå-
 rare sammaledes / han predikar af skrif-
 ten och andra böcker / det han sielf
 hwarcken tror eller ärfarit eller bekym-
 rar sig om: hans predikan / i anseende
 därtill at hon af honom utses til hans
 egen åhra och timmeliga fördel / är wäl
 syndig; doch kan den gode Guden låta
 hans lära och förmaning som med skrif-
 ten enlig är komma åhörarna till nå-
 gon nytta. För öfrigt kan hwar man
 wäl finna / huru otäckelig och högst ska-
 delig (Ezech. 13:19. 22.) ogudachtiga/
 sig sielf och sit egit sökande Lärares
 dienst monde wara / antingen de äro
 uppenbarligen förargelige / eller blott ut-
 wärtens ärbare / eller ock med skeenheligs-
 hetes mantel iklädde; så at det för hwar
 och en Christelig siähl är önskeligare / at
 hafwa en Paulus Petrus och Johan-
 nes d. å. en from omvänd och i san-
 ning gudfruchtig person til predikant /
 än

Bileam som war en spåman / Judas
 Iscarioth som Christum förrådde / el-
 ler Caiphas som honom til döden för-
 dömdde.

Til det andra skole wi föra oss til
 sinnes HERRANS JESU willighet at un-
 dergå sit lidande.

At JESUS war helt willig at under-
 gå sit lidande / det see wi därutaf / at
 han sielf gick sina fiender till mötes /
 och gaf tillkiänna / at han war den sam-
 me / den de sökte efter. Han gaf sig
 sielf i deras händer / då han lätteligen
 hade kunnat störta dem til helvetes:
 han lät sig af dem bindas / då han
 mycket lättare än Simson hade
 kunnat slita sönder alla deras band
 och bojor. Doch påminnte han förrå-
 daren Juda om hans falskhet / när han
 sade: min wån / hwarefter kommer tu
 etc. Så förestälte han ock de öfriga si-
 na fiender / i synnerhet deras anförare /
 sin oskuldighet / och deras orätsfärdig-
 het; och at detta intet kom af någon
 händelse / utan af hans himmelske Fa-
 ders Försyn och tillståndande / at de ef-
 cer

och Fråls. willighet at undergå sit lid. III.

ter mörcksens förstas ingifwelse en så-
dan wäldsamhet emot honom föröfwa-
de; och at det i Skriften långt förut så
war förkunnat. Detta talte intet Frål-
saren af någon otålighet / utan på det
at til äfventyrs någre af hans fiender
framdeles skulle besinna sig / och at de
skulle wara utan ursächt på hans do-
medag.

At JESUS war willig at undergå sit
lidande / det see wi ock af det swaret
han gaf sina Lärjungar / då de med s-
na swärd / dem de hade tagit med sig
utur härbärget / där de äto påskalams-
bet / wille förswara honom: låter det
komma härtil / d. å. låter det skie / som
Gud mina fiender tilstادت: Skal iag
icke dricka den kalcken min Fader mig
gifwit hafwer? Och när Apostelen Pe-
trus / för ön JESUS hant swara / till
at wila prof af sin ihinnerliga trohet
fram för andra / högg til med sit swärd;
så lærer Frålsaren / at det inter
hörde honom til at bruka lekamliga
wapn / och at det war onödigt / at han
skulle läggia sig ut för honom / eme-
dan

Dan han hade funnat bekomma mon-
 ga tusende englar til sit förwar / om
 han hade wetat. Skadan som Petrus
 gjorde med sit hugg / botade Jesu-
 sus straxt: så måste den k. Frälsharen of-
 ta bota och råtta / det wi med wår o-
 tidighet förgåt of uti. Lärjungarna /
 när de lägo / at fienderna Jesum of-
 werwåldigade / flydde allesammans
 sin kos; hwilket fuller intet war Fräl-
 saren så wida emot / at de på detta jät-
 tet faran undkommo / hwartil han
 sielf med sit alsmåchtiga ord til fiender-
 na hade skaffat dem frihet: söken i mig /
 så låter dessa gåa / menande sina lär-
 jungar; doch war denna deras flucht
 så wida sändig / som hon härrörde af
 Eleenmodighet / och så wida de tilsörene
 hade försäkrat / at wilja gå jämwäl
 i döden med Christo. När Frälsharen
 sedan leddes in i staden / hände under
 wågen / at en man som fölgde honom /
 och twifwelsutan af sin sönn ge-
 nom detta bulret upwåckt (th at det-
 ta skiedde om natten wete wi af det
 föregående) war utgängen at försara
 hwad

Hwad på särde war / hade så när blifwit åfwen til fånga tagen af Christi fiender. Detta införes at låta se deras stora arghet / och at de jämnwå / om de hade rådt sig sieltwa / hade gripit Lärjungarna i örtagården / där icke Christi alsmåchtiga befallning dem frihet förskaffat hade: desutom förestålles oss härmed / at så snart någon aldrig så litet begynner följa Jesum efter / så warder han af werlden förfölgd och hatad; men hwad kan werlden ta ifrån oss: et linkläde: hafwe sig thet bort the winna icke stort etc.

Edän wi altså wår text igenom gådt / så skole wi föreställa oss orsaken och ändamålet af Christi lidande.

Menniskan war i begynnelsen skapad i wisshet rättfärdighet och helighet / hon stod i Guds nåd och wänskap och i förening med honom men genom syndafallet är Guds nåd och wänskap samt den medskapade wissheten och heligheten förlorad / och människan är

H

genom

genom sina synder skyllig worden til den ewiga döden och fördömmelsen: Alt våra synder måtte warda afplånade / och wi ifrån syndastraffet och fördömmelsen befriade / at Guds nåd och wänskap samt föreningen med honom må warda återståld / så ock den förlorade heligheten uti oss wärckad / fördökt och i himmelen fullkomnad / jämwal at at wi ifrån vår ofunnighets mörcker måge warda uplyste / samt hafwa et fullkomligt efterdöm för oss hwarefter wi uti lefwerne och lidande oss rätta skole; därföre och til den åndan är Christus kommen / därföre och til den åndan har han sit lidande och korsens död undergådt.

Frågar någon / huru alt detta genom Christi lidande och död kunnat til wåga bringas? så swaras: at denna saken sig således förhåller / det säger oss Gudz uppenbarade ord / hwarwid wi böre förblifwa / och trachta derefter / at wi uti en san bättring genom tro na måge komma i delachtighet af des gods som Christus oss förwårswat.

Detta

Detta war i gemen talat om Christi lidande: på det wi detta så mycket bättre måge fästa i wårt hierta / så skole wi i anledning af de besynnerliga omständigheter som i historien berättas / föreställa oss så wäl våra synder för hwilka JEsus lidit / som ock / huru han lidit til wår förlossning / samt til esters döme och exempel.

Frälsaren har wäl intet lidit den ena gongen för den ena / en annan gång åter för en annan synd / utan för alla synder hwar gong; Doch när wi betrachte wi så omständigheter af hans lidande / så kunne wi ock därwid påminna oss wi så synd i synnerhet / för hwilcka han lidit hafwer. När wi höre huru han lidit falskhet / öfwerwäld och förtryck; så skole wi täncka på wår falskhet både emot Gud och menniskior / och huru den fattige i werlden ofta måste utstå mången wäldsamhet: såsom Leijonæet upåter wildåsnan i marckene / så upåta the rike the fattiga / Syr. 13: 23. De som komma på wäld / trakte- ra ofta andra / uppå hwilcka de kunna bewisa sin macht / som hundar och som

De inga menniskior wore. Ps. 10. För
 Dessa synder har Frälsharen lidit sådant
 som wi af texten hördt.

Til wår förlofning har han sit li-
 dande undergådt: han har låtit sig
 fångas och bindas / på det han oss / i-
 från syndsens / diefwulens / och den ewi-
 giga dödsens band och fångenskap lö-
 sa / och den rätta friheten oss förskaffa
 skulle / på det at dem fångnom förlofs-
 ning / och dem bundnom öpning pre-
 dikas måtte / Es. 61: 1. Han är död
 för folket / för alla menniskior / på det
 at wi intet skulle förgås / utan lefwa
 samt med honom / 1. Tess 5: 10. Så
 är det oss nyttigt / at Jesus är för oss
 död worden.

Han har äfwen welat lära oss med
 sit exempel / at wi också willigt skole
 ta emot det lidande / som Gud oss
 tilskickar / och därwid trösta oss af
 Guds ord / och af hans försyn; så ock
 at wi intet skole hämnas / när oss o-
 rätt görs / fast wi än hade macht
 därtill; och at / när wi oskylligt lide /
 det intet är förbudt / sin oskuld at
 framtee / doch at det skier med sacht-
 mo-

och Fräls. willighet at undergå sit lid. 117

modighet; jämnwähl: at wi skole wara
tälige / när wære wänner med sin otis-
dighet äro of beswärlige / och när de i
nöden of öfwer gifwa.

Lärom här af / Til det första / at
ärkiänna och besinna HErrans JESU
kiärlek / hwilcken för än han wille see
of i ewighet bindas och fångslas / har
kommit i werlden / och undergått fän-
gelse band och hojor / ja döden för of:
Det war til wår återlösnig nödigt /
at en sådan man / som war både Gud
och man / dödde för folcket: ty Guds
rättfärdighet belägger syndaren med
et ewigt syndastraf / derfore war här
en oändelig person af nöden / om wi
skulle warda frälste och förloshade. JES-
us Guds Son han är en sådan oänd-
elig person / och hans kiärlek brachte
honom därtill / at han war återlösnig
sig giärna åtog. Ho åstu o menniskia!
som denna Guds Sons kiärlek intet
wil ärkiänna och besinna? Ach hwad
för falskhet och hårdhet / at intet
blifwa rörd / af en sådan oändelig
kiärlek!

War=

Varom Till det andra förmante/
 at omvända oss til Jesum / och at ha-
 ta / och undfly alla synder / emedan
 Guds Son för deras skul så mycken
 wåldsambhet har lidit. I Hynerhet
 wachtom oss för falskhet och förstälning
 både emot wän och owän. Hwar
 och en tale sanningena med then an-
 dra; och ingen täncke något ondt i sit
 hierta emot sin nästa / Zach. 8: 16 17.
 Ligger bort alla ondsko / och alt swart
 och skrymmerij / och afwund / och alt
 förtal / 1. Pet 2: 1. Wåra owän-
 ner skole wi icke heller någon falskhet
 bewisa: ty fast wij måste se at de äro
 illa sinnade emot oss (at hafwa ogrun-
 dade misstancas om någon är syndigt)
 så böre wi doch wara wålsinnade e-
 mot dem / unna / önska / och gidra
 dem godt / oachtad den owänskap de
 til oss bära. När wi inwärtas äre wål-
 sinnade / så behöfwe wi en heller ut-
 wärtas förstålla oss / eller bruka nå-
 gon falskhet: ändoch wi derföre intet
 hafwe af nöden at förtro wår hatare
 och owän / (ei heller en annan den wi
 hälle

och Träls. willighet at nderaå sit lid. 119

Hålle för vår wån) sådant / som kan
lända oss til förtret. En detta / at
man intet allom alle förtrot / strider
ei emot uprichtigheten: uppenbara
icke dit hierta för hwar man / Syr. 3:
22. Hålt tig wänliga med hwar man /
men betro näpliga enom ibland tusen-
de / Syr. 6: 6. Mich: 7: 5.

Til det Tredie / skole wi wara
förmante / at efterfölja vår Trälsares
exempel / i synnerhet uti willighet at
lida. Efter som alla Guds barn må-
ste lida / Ps. 34: 20. Judiths 8: 21.
Tob 12: 13. och efter som kors och li-
dande är oss til vår själs wälfärd myc-
ket nyttigt / så at den är olycklig som
intet af något kors wet / Ebr. 12. så bö-
re wi intet fly undan / utan gärna
gå korset til mötes / och det af Her-
rens hand willigt emottaga. Ja wi
skole ei allena willigt emottaga / utan
ock med tålmod framhårda / under
alt lidande / som wi intet utan Guds
förtörnande och vår nästas föroläm-
pande kunne afwända. Så länge
Herren wil / skole wi bära vårt
kors /

förh/ och intet åstunda at slippa för-
 än Gud släpper of/ och förän han ut-
 rättat hwad han wil Luc. 9. 23.
 Job 2: 13. 14. Ja en sådan wil-
 lighet at lida bör finnas hoos of/ ej
 allena/ när Gud sielf/ utan medel/
 pålägger of/ någon wedermöda/ an-
 delig eller lekamlig; utan of/ när han
 tillrådier andra menniskior/ at de of/
 plåga och oförrätta: ty utan Guds
 råd och tillstädielse kan ingen menniskia
 tilfoga of/ någon skada: utan Gud har
 den stunden/ då det skier/ beståmdt
 och utsedt för of/ at wi då wårt tå-
 lamods prof skole ofslägga Denna
 Guds fersyn och regering skole wi tro/
 och intet ansee våra plågares ondskaf/
 så at wi för den oråt skul/ som de of/
 giöra/ bemöte dem åfwen med haat
 och owänskap/ utan heldre dem bekla-
 ga/ emedan de giöra illa och sonda e-
 mot Gud/ med sin orättfärdighet/ och
 hafwa af honom sin dom.

Til det fiende/ hafwa rättstaf-
 fens Christne at märckia til sin tröst/
 at emedan wår Sfrålsare har med hier-
 tans

tans willighet och tålamos lidit för oss; så äro alla våra synder genom hans lidande fulkomligen afplanade. Och såsom Herren Jesus war willig och redebogen at lida och låta sit lif för oss syndare; så är han ock ganska willig / at taa oss til nåder / och giöra oss delachtiga af den salighet han oss med sit lidande har förskaffat. Ja han skall giöra oss friga ifrån al jammmer / ifrån al sendasmitta / ifrån al anfächtning / och försätta oss i Guds barnas ewiga och härliga frihet. Så wida wi befi-te oss om botfärdighet och san tro / så hafwe wi at hugna oss här af.

Om Christi lidande / Petri fall / samt hans boot och bättring.

Den Siette Predikan.

Hen som låter sig tryckia at han står / han see till / at han icke faller. En sådan warning läm-nar oss Apostelen Paulus 1. Cor. 10: 12. En Christen säges stå / när han är stadd i nåd och wänskap hoos Gud; falla sägs han / när han stelswiljandes och

och upsäteligen syndar / och sålunda
 warder Guds nåd och wänskap för-
 lustig. När här nu talas om en som
 låter sig toctia at han står / så förstås
 en sådan själ som faller är stadd i nå-
 denes stånd / men inbillar sig at hon
 ej så lätt skal falla / och altså liter för-
 mycket på sin stadighet: en sådan
 Christen råder Apostelen / at han skal
 see til / d. å. han skal intet vara så-
 ler / utan taga sig noga til vara / at
 han icke faller. Här af see wi / ej al-
 lena / at menniskan lätteligen kan fal-
 la synd; utan ock at et sådant fall för-
 nåmmeligen härrörer där af / at man
 intet seer sig före / och at man liter på
 sin stadighet. Huru Christi Apostel
 Petrus har fallit / därom få wi wid
 detta tilfället höra etc.

Prop. **S**åf wår närwarande text
 hafwe wi at tala 1: Om
 Christi lidande / 2: Om
 Petri fall / 3: Om hans boot och
 bättring.

Till Christi lidande / höres af
 wår text i synnerhet:

1: Att Jesus för en falsk lärare är worden ansedd. Därpå gick öfwerste Prästens Caiphe fråga ut / angående hans Lärjungar och hans lärdom / at han beskylte Jesum / at han gjorde sig stort anhang / och at han hade en ny och främmande lära / för hwilken han borde göra redo. Det war redan langt tillförene beslutit / at Jesus skulle dödas ; men som ingen skäl- lig orsak gafs / i anseende till hwilken han kunde til döden fördömmas ; så wille öfwerste Prästen med sina frågor något utaf Fråsharens mun utloefa / som kunde gie anledning til hans fördömande. Jesus swarar / at han intet hade hållit sin lärdom hemlig / utan at alla wäl wiste hwad han hade lärdt / at det fördenstul wore onödit / at fråga honom sielf där om / emedan han doch intet troddes ; utan efter han som en misshandlingsman war framhåfd / så borde han genom andras witnessbörder antingen om falsk lära eller annan misshandel öf- wertygas

2: Att

2 At han wardt kindpustad och slagē. När Frälsharen hölt som bäst på at swara Stwersta Bråsten / gaf en tienare honom en kindpust / hwilcken twifwels utan på det sättet wille wara sina Herrar till behag och winna deras gunst. Iesus han slog ci igen / det han wähl hade förmåt / fast hans händer woro bundna; men at det war otillbörligit / at han inför sittigande rätt blef slagen / det påminner han / på det hans domare som sådant intet ogillade / sin oråtsfördighet skulle årtiänna.

Du seer R. M. hwad Herren Iesus för din skul lidit. Om du äst falsk lärdom tilgifwen / så märck / huru Iesus därför måste lida det / at han för en falsk lärare wardt ansedd. Om du genom andras baktalande och lastande söker gunst wänskap och befordring / eller ehest giör din nästa orätt; så see / huru din Frälshare därför måste lida at han af en tienare inför Judarnas råd warder slagen. Men om du af androm orätt lida måste / så be-

sinna

sinna / huru Jesus alt sit lidande med
tolamod och med sachtmodighet har
utstådt. Med talamod och sachtmo-
dighet har han lidit / at han för en
falsk lärare wardt ansedd; med tala-
mod och sachtmodighet / at han wardt
kindpustad och slagen. Huru lätteligen
hade han icke kunnat alla ogudachtiga
menniskior / som honom plågade och
orätt gjorde / på en gång uti et ögna-
blek / ei allena neder slå til jorden / us-
tan ock aldeles störta til helfwets ?
Men han lider alt med tolamod och
sachtmodighet. Fölg detta hans exem-
pel efter. Om det skulle hända / när
du om et fromt och stilla Ieswerne i
ensfallig uprichtighet dig besitar / at
du af den säfängeliga werlden ostylligt
blifwer antingen mistänckt eller bestykt
för någon orichtig lära; eller om du el-
jest warder trängd och plågad af orät-
färdiga människior; så lid altsammans med
tolamod och sachtmodighet: icke wede-
gållandes ondt för ondt / icke bannor
för bannor / 1. Pet. 3: 9. Håmnens
eder icke selswe: låt sig icke öfwer-
wun-

wunnen warda af thet onda; utan öf-
 werwin det onda med det goda / Rom.
 12: 19. 21. Ord 24: 29. Skr 28: 1.
 Det är dig intet förbudt / när du of-
 skylligt lider stor orätt / at du bewisar
 din oskuld / samt ställer den dig oför-
 rättat / under Öfwerhetens hand / at
 han frandeles ei må skada dig eller
 andra; men at antingen på detta el-
 ler på annat sätt / swalcka sin hände
 lust / det strider emot Christi lära:
 Jag säger eder / lyda hans ord / Math.
 5: 39. at I skolen icke stå thet onda
 emot utan är thet så / at någon slår
 tig wid thet högra kindbenet / så wändt
 honom ock thet andra til / d. å. man
 skal intet täncka på någon hämd
 hwarcken på ett eller annat sätt / af-
 wen som den wore fri från hämd hwil-
 ken / närhan blefwe slagen wid det e-
 na kindbenet / så litet skulle achta där-
 om / at han wore willig at wända
 jämwäl det andra fram.

Widare hafwe wi at betrachta Pe-
 tri fall. Tillfället / hwarigenom Ap.
 Petrus kom at falla / war at han gaf
 sig

sig i Szwerska Prästens saal / dit JEsus fördes: dit gick Petrus tillika med en annan Lärjunge / som förmodeligen tillförene hemligē hade hållit sig till JEsu / och war altså bekant med Petro: denne emedan han ock war kiänder i Szwerste prästens huus (emedan det då ännu där i huset lärer hafwa varit obekant at han war JEsu hemliga lärjunge) hade Petrum därinhwicke han gjorde i en god mening / och at wara honom til tjenst: men denna hansienstachtighet kom Petrum på fall. Kiärleken war det / som bewekte Ap. Petrum / at han gick dit / emedan han wille see / huru det skulle gå med JEsu; men som kiärleken intet annars / än uti tilbörliga måhl bör utöfwas / och man förwäget ei bör störta sig i fara: altså gjorde Petrus illa härutinnan / och hade bordt blifwa borta / och intet wäga sig på et så äfwenthyrlige ställe. Ty när han där war / beghnte först twänne tjenstegwinnor / i synnerhet den som war dörrwårdinnans Joh. 18: 17. (18) At sådana personer

ner til denna sysslan äro brukade / har
 varit hos de gamla esomoftast sedwan-
 ligt) sedan jämnwål tienarena / at be-
 skylla honom / at han tilåfwenthys
 war af Jesu medfölje. Om de detta
 giordt med alfware / eller på skiämt
 at bry honom / kan ei så noga sägas /
 det senare är wäl trowärdigt. Sielf-
 wa Petri syndafakt bestod deruti / at
 han Jesum förnekade / förbannande sig
 sielf om han honom kiände. Nu ehur-
 uowäl han intet gjorde detta af för-
 acht emot Jesum / utan af häpenhet
 och bestörtning / emedan han fruchta-
 de / om han hade bekiant sanningen / at
 han hade blifwit fast tagen / och således
 komit illa ut ; så war doch hans förne-
 kande en swär synd / ei allena i anseende
 därtill / at han förut hade giordt sig
 så stadig och oförsträckt / och öfwer al-
 la andra lärjugar låfswat wara trogen
 intil döden / oachtat Frälsaren sade ho-
 nom / at han falla skulle ; utan ock i
 anseende till förnekelsen uti sig sielf /
 emedan Christus säger Matth. 10: 33.
 Then som mig wedersakar för menni-
 skioz

men / honom wil iag ock wedersaka
 för min Fader / som är i himmelen:
 at förneka Jesum måste fördenstul
 wara en stor synd; ja en så mycket
 större synd war det / at han af sin A-
 postel och synnerliga bekännare / ei al-
 lena en gong / utan tre gongor efter
 hwar andra / förnekad blef.

Vi läre här af / at ock Guds trogs-
 na barn / kunna falla i swära synder.
 Man talar ei om sådana hwilckas
 Gudsfruchtan är bara skrymterij / et
 sielfgiordt och sielftagit wärck; utan
 em dem / som sanfärdeligen stå i Guds
 nåd: de kunna ifrån sin uprichtiga
 Gudsfruchtan genom allehanda synder
 falla / förlora tron / Guds nåd / och sin
 salighet / antingen ewärdeligen / när
 de efteråt intet besinna sig / eller ock til
 en tid / då de sig med Petro åter å-
 nyo omwända. En själ som har und-
 flukt werldenes orenlighet / kan åter be-
 weswa sig däruti / och warda öfwer-
 wunnen / 2. Pet. 2: 20. kan mista
 Christum / Gal. 5: 4. warda skepbru-
 ten i trone / och bortdrifwa et godt
 J sam-

sammöte / 1. Tim. 1: 19. Apostelen Johannes säger 1. Epist. 3. at den som född är af Gudi / kan icke synda: så så länge nemligen och så wida menniskian är stadd i nya födelsens stånd / och betänkar sig af Guds nåd / så kan hon intet synda upsäteligen och framhårdeligen; men när en nyfödd siäl bortkastar Guds nåd / och låter sin förderfwade natur sit onda kiött och blod råda / så faller hon af ifrån nya födelsens tillstånd. Det är med oss beskaffat / såsom med warmet / hwilket af naturen är kalt / och fast det wärmes / warder kalt igen / när det warder tagit ifrån elden. Sammalunda en gudfruchtig siäl. fast hon genom Guds anda är å ny född helgad och förnyad; doch när hon warder wårdslös / lämnar bort Guds ords betrachtande bönen och sit lefwernes ransakande; när hon dåröfwan uppå nödigt och okallad gier sig uti ogudachtiga menniskiors omgiänge och säfång sinnade själars sällskap / så warder det hiertat / som tilförene war warmt / smänin-

gom

gom kalt igen. Först täncker menni-
skian / den och den synden har in-
tet at betydä; det är allena en swag-
hets synd / Gud kan en sådan felach-
tighet lätteligen förlåta / täncker hon-
sedan när hon framhårdar uti sam-
ma synd / och intet achtar sit sam-
wetes påminuande och föreställande;
så warder alt det goda / som hon til-
förene ägt / ju mer och mer utsläckt /
och hiertat warder så kalt och så
hårdt / som hos en annan ogudach-
tig menniska; så at en sådan siäl
ej har någon den ringaste kraft eller
förmåga at åstadkomma något godt /
mer än en annan ogudachtig menni-
skia / som ifrån sin ungdom lefwat
i ogudachtighet / (Joh. 15: 4. 5. 6.)
Kan ock intet omwända sig eller giö-
ra bättring af någon efter des för-
ra tilstånd öfwerblefwen andelig för-
måga / utan behöfwer en ny nåd och
en ny wärckan därtill / emedan hon
den förra nåden mist / äfwen som en
lekamligen döder all lifskraft förlorat;
ja en sådan fallen menniskas om-

wändelse är of a swärare än andras/
 och kan ei utan swär smärta / stor sorg
 och ånger gå för sig.

Denna läran om de gudfruchtigas
 fall / skal tjena dem frommom til åt-
 warning / at de wachta sig för få-
 kerhet och wårdslöshet / äro slitige i
 bönen / i Guds ords öfning / i sit lef-
 wernes och sinnes bepröfning; och at
 de fly för tilfalle til synd / i synner-
 het onda menniskiors omgiånge: med
 onda menniskior förstår man ei alle-
 na liderligt folck / utan ock sådana/
 som faller utwärtens lefwa ärbart för
 werlden / men äro förachtare af san-
 Christendom / och många laster / som
 af werlden hållas för ärbara / tilgif-
 ne; men om man för sit ämbete och
 sin förrättning skull måste wistas
 ibland ochristeliga personer / så bör
 man både wäl bereda sig förut / och
 sedan noga taa sig til wahra; at man
 wites såsom et löst fartög far med
 strömmen. På oss sielfwa skole wi
 aldrig förlåta oss / utan låta wårt wid-
 lidande för. ärf alltid stå oss för dö-
 men

nen / och därför så mycket närmare
hålla oss til Gud.

Så skal Herren styrcka och stad-
fästa sina barn / när de sålunda wan-
dra i fruchtan och råddhoga / at de
genom hans kraft kunna wära ständ-
achtige: ty Gud är then som wärd-
kar i eder både wilja och giärning ef-
ter sit goda behag / Phil. 2: 13.
Han som uti eder et godt wärck be-
gynat hafwer / skal thet ock fullborda
intil Jesu Christi dag / Phil. 1: 6.

Men de ogudachtige skola intet af
de fromas fall taga sig anledning af
förswara sina synder. ty at en an-
nan / ware sig hwem han wil / syn-
dar / det hielper mig ingen ting: ty
hwar och en skal draga sin egen bör-
da och swara för sina egna giärnin-
gar.

Sidst hafwe wi at märcka utaf
wår text Petri bot och bättring. Je-
sus war det som genom sin kraft rör-
de Petri hierta / at han sig bestinna-
de Herren wände sig och såg på
Petrum; han wille honom intet til-
tala /

tala / på det han intet skulle röja
honom / utan med sit påseende be-
wekte han honom 2c. Sielfwa hans
bot och bättring beskrifs sålunda /
at han gick ut och gret bitter-
liga; och sålunda ångrade han af alle
sit hierta sin stora synd och oförsich-
tighet; han ångrade sin synd / ej al-
lena denna ena gången / utan hela sin
lifstid; han har ock sedermera ständ-
achtigt bekänt **JESU** / så med sin
predikan / som ock med sin död: ty
han är för Christi namns bekännel-
se skul omsider förståst worden / så-
som **HERREN** honom denna hans död
jämwal har förkunnat / Joh. 21: 18.
19.

Vår om af detta stycket / at wi skö-
le låta **JESU** nåd och mildhet locka
oss til bättring. Så gjorde Petrus /
när **HERREN** såg på honom / så be-
gynne han 2c. **R. M.** Ehvad du äst
en uti säkerhet alt ifrån din ungdom
fortwandrande syndatrål / eller en i-
från gudachtigheten / uti hwilken du
dig

Dig tilförene öfwat / affallen siäl / el-
 ler ock at du begynt at falla därifrån;
 så betänck / huru JEsus har sedt och
 ser all din onska / ty allting äro blott
 och uppenbar för hans ögon / Ebr.
 4: 13. Betänck ock / huru han ser
 i nåd och barmhertighet uppå dig /
 då han genom sit ord / genom dit e-
 git samwete / ofta jämwäl genom til-
 skickad wederwärdighet / påminner dig
 din synd och wärdslösheit. Wil du
 förachta JEsu milda åseende? Nu
 seer han i nåder uppå dig / men tänck
 huru han i wrede lærer dig ansee på
 domedagen / där du nu hans nåd för-
 achtar och intet bättrar tig. Wil du
 at han med nåd och mildhet skal see
 uppå dig uti dödsstunden och på nt-
 tersta dagen / så låt nu hans kär-
 lek och mildhet beweka dig til bät-
 tring. Barmhertige HErre JEsu!
 du seer hwars och ens tanckar här
 ibland oss / du känner hwars och ens
 hierta: Ach! se i nåder til oss / och
 rör våra tröga hiertan til bot och
 bättring / omwändt våra eländiga
 sig

själar genom din kärlek til dig / at
 wi med Petro måge ångra wår synd/
 och finna nåd i nådenes tid. Kste
 S. En stor del af eder wet af in-
 tet annat än fåfånglighet och ködtsens
 wållust / äta / dricka / taga hustrur
 och gifwas mannom / lifasom i Noe
 tid; de weta af intet annat än lef-
 wa wål / vråla / dantia / wara stol-
 ta; de hafwa ögon och hiertan full
 med horerij / och munnen full med
 allehanda otåfhet. Där gies ibland
 eder menniskior som älska sig sielfwa
 alleña / som räkna sig sielfwa allena
 för kloka men alla andra för dårar/
 stortalige / högfärdige / 2 Tim 3:2.
 Dwar och en girigas för sig i sit stånd/
 Esa. 56 11. Lifsom ingen Gud / in-
 gen död / intet helswete / wore til. O!
 huru warda icke de med Guds Sons
 blod dyrtköpte själar på hwarje han-
 da sätt af mångom förargade / och
 retade / til ohöfwijska tanckar och lu-
 star / til sielfbehag och stort rycke om
 sig / försummade / eller fördärfwade?
 O! huru har icke bedrägerij / list /
 fallst?

falskhet / hat / hämd / andras försmå-
dande / tagit öfwerhanden ibland e-
der? I kunnen sielfwe finna / jäm-
wål af eders förnust / om I gifwen
eder tid at täncka efter / at alt detta
är illa giordt: och om I welen tän-
ka på HErrans ord med Petro / så
skullen I ännu yttermera warda öf-
wertygade om eder orätsfärdighet Ge-
nom et sådant lefwerne warder JE-
sus ännu förnekad: ändoch I bekännen
honom med munnen / och sägen at I
kiännen honom / så neken I det genom
edra gärningar / Tit. 1: 16. Förne-
ker honom: intet mer; den ogudachtige
öfwerzifwe sin wäg och syndaren sina
tanckar / och omwände sig til HErran /
Es 55: 7. Omwänder eder I affälli-
ge barn / säger HErran / Jer. 3: 14.
Och om I welen omwända eder / så
winlägger eder däröf / at eder om-
wändelse och bättring må wara rätt-
sinnig och uprichtig / at i eder anda
ingen falskhet är / Pl. 32: 2. Gode
är det at gråta öfwer sin synd / som
Petrus gjorde / men all gråt är in-
tet

er bättrings gråt: därföre måste den I
 intet stanna därvid, at I understun-
 dom fallen några tårar / och täncka
 at det då är bestålt med eder omvån-
 delse. Hiertat måste först gråta: om
 ögonen gråta därjämte / så är det
 godt / om ock ej så skadar det in-
 tet. En rätt bättring är en hierte-
 ändring (Ezech. 18: 31.) som bör skie
 inwärtas. Men hwem är det / som
 kan förändra edert säkra och ogud-
 achtiga hierta? Jesus Christus wil
 och kan det göra: därtill är han be-
 redd och färdig. Seer på honom med
 innerlig bön och suckan / så skal han
 gifwa eder rikeliga nåd. K. N. hwad
 har du doch för ett hierta? du west
 af ingen bedröfwad stund öfwer son-
 den / ingen tår har du ännu utgitt
 öfwer din mishandel / och ingen bön
 til himmelen upsändt om bot och bät-
 tring; och likwål menar du at alt står
 wäl til / Jer. 7: 10. Gud förbarne
 sig öfwer dig! Ja förbarma dig öf-
 wer dig self / och lät satan intet mer
 förblinda dig / som han hertils fädt
 göra.

Om den orätt Herren Jesus lidit inför Judarnas domstol.

Den Siunde Predikan.

Jag hölt min rygg til dem som mig slogo / och min kindben them som mig ryckte / mit ansichte wände jag icke bort för försmädelse och spott. Dessa orden stå i Es. 50: 6. Här handlas på et prophetiskt sätt om Guds Son wår Frälsare Jesu / och läres / huru det med honom gå skulle i werlden / nemligen / at han skulle blifwa slagen / kindpustad / och försmädad ; samt / huru han sig därwid skulle förhålla / neml. wara tålig och sachtmodig / intet undandraga sig för sådant lidande / utan det giärna undergå : Jag hölt min rygg / så infördes han sielf talande / til dem som mig slogo ic.

Detta som salunda af Esaia förutsagt blifwit / det är ock fullbordat / hwilket wi nogsamte kunne see / så af hela Jesu pinos beskrifning / som ock af det stycket där af nu upläsas och förklarar skal.)

Prop. **D**af vår text skal i enfal-
 lighet handlas om den or-
 rätt Herren JESUS för
 Judarnas domstol lidit; nemligen 1.
 Falskt witnessbörd, 2. Oförskylt för-
 dömande / 3. Försmädelse och spott.

Först om det falska witnessbördet
 JESUS leed emot sig / talas i texten
 sålunda: Men the öfverste prästerne
 och the äldste och hela rådet / sökte
 efter falskt witnessbörd emot JESUM/
 at the måtte låta döda honom. De
 hade af hat til Frälsaren beslutit / at
 han skulle dödas; men emedan det
 efter lagen intet kunde ske / där han
 icke först genom witten om någon
 misshandel blef öfwertogad: fördenskul
 efter ock Frälsaren sielf beropade sig
 på witten / så sökte nu Judarna efter
 falskt witnessbörd. De woro wäl in-
 tet så grofwe / at de offenteligen up-
 penbarade sin åstundan om falska wit-
 nen; men det war dem doch behage-
 ligt / om ock falska witten skulle fram-
 komna / så wida inga sansfärdiga kun-
 de erhållas. Och såsom det aldrig
 felas

felas gudlösa menniskior / som intet
 sty at falskeligen beluga sin nästa / i
 synnerhet / när det skal stie dem mäch-
 tigon til nöjes / så funno ock Judar-
 na sådana / som dem med falskt wit-
 nesbörd emot Jesum wille tiena. I
 synnerhet talar texten om troänne /
 som föregifwit at de hördt Jesum
 säija : Jag wil neder slå Guds tempel
 2c Trälsaren hade sagt / som orden
 läses Joh. 2: 19. Slår thetta tem-
 plet neder / och i tre dagar wil jag
 ihet uprätta; detta förstod han om sin
 Kropps tempel / hwilket intet han skelf
 utan Judarna skulle neder slå. Dessa
 Herrans Christi ord förwände de fal-
 ska witnen såsom hade Trälsaren sagt
 sig wilja nederbräta stentemplet i Je-
 rusalem. Doch gjorde detta witness-
 bördet intet tilfyllest / emedan Christi
 fiender därmed allena intet kunde för-
 Pandshöfd Pilatus framkomma / hwil-
 ken deras dödsdom skulle stadfästa.
 Til det andra följer i texten om
 Jesu fördömmande. Hans domare
 word alle i stort anseende och med stort
 för-

förstånd begåfwade; men deras affe-
 cter hade dem så förblindat och för-
 qwast deras samwete / at de intet
 sågo hwad rätt war. At de fingo an-
 ledning at fälla sin dom öfwer Fräl-
 saren / kom därutaf / at Jesus / up-
 på öfwersta prästens tillfrågan / om
 han war Guds Son och den rätte
 Messias / svarade ja: ty när det an-
 gick hans Faders ära / samt hans
 person och ämbete / wille han intet
 tuga / utan bekiände Ianningen frö-
 modigt. Härefter skolen i så se / så-
 ger Frälsaren vidare / menniskiones
 Son sitta på krastenes högra hand
 2c. d. å. Fast I nu intet hållen mig
 för Guds Son / utan för en förach-
 telig menniskia / så skal jag doch in-
 nom några dagar uphöjas / at öfwa
 och bruka samma macht och regering
 med Gud min himmelske Fader; det-
 ta skulle hans fiender omsider förnim-
 ma / då han på yttersta dagen såsom
 hela werldenes domare / dem som sig
 intet omwände / til ewiga plågor för-
 dömma skulle. När nu Frälsaren ha-
 de

de giordt sin bekiännelse; så ref den öf-
 werste prästen sin kläder sönder. Det
 war hos Judarna i bruk / när något
 bedröfligit / eller något som war för-
 smädeligit emot Gud / dem förekom /
 at de refwo sina kläder: Det gjorde
 nu öfwerste prästen / at låta se sin he-
 liga iswer. Efter som Jesus altså af
 hela Rådet förklarades för en Guds
 försmädare; så dömdes han at under-
 gå döden / efter Herrans Lag 3. Mos.
 B. 24: 16. Hwilken som Herrans
 namn nämner / nemligen / med la-
 stande och försmädande / han skal dö-
 den dö. Ingen ting gör menniskior-
 na skyndsammare än hat förbittring
 och hämnd: wid midnatts tid wart JE-
 sus dömd uti öfwersta prästens huus /
 och straxt om morgonen församlade
 man sig at fullfölia den assagda dö-
 men; wid hwilcket tilfälle / när den
 förra frågan åter framtogs / så säger
 Frållaren: om jag säger eder thet / så
 tro I thet inter ic. Här med wil
 han gifwa tilkiänna / at det war få-
 sängt at swara uppå deras frågor /
 emes

emedan de intet trodde honom / och om han sin ofkyllighet hade welat förklara / at de doch intet hade bekymrat sig där om / efter de intet woro sinnade at släppa honom lös / emedan de honom långt förut til döden bestämt hade. Doch uprepar han sin förra berättelse; hwaruppå utan twifwel den förra dommen äfwen uprepades / at Jesus hade förtient döden / såsom den där hade hädt Gud.

Til det tredje hafwe wi at märka den försmädelsen och bespottningen. Fräljaren lidit af tienarena / uti hwilkas händer han lämnades under den tiden Rådet gick til ro. Desse tienare / där de icke hafwa sådt uttryckelig befalning at plåga och begabba Herren Jesus / så wiste de likwål säkert / at deras förhållande intet skulle wara deras förmån misshageligt. Så wida de af sina herrar med drickspenningar blifwit belönte / hwilket wäl är trowärdigt / för det de hade bracht Jesus dem tilhanda; så hafwa de förmodeligen sådana penningar til
drycks

Drycks användt; och altså / förutan det
 at de ock eljest utan all twifwel haft
 samma sinnelag / som många men-
 niskior ännu hafwa / at de neml. rå-
 kna det för sin lust, at de plåga och
 försmåda andra / äro de jämwäl ge-
 nom dryckenstap til et slemt och gäc-
 kesfult förhållande ännu mer styrckte
 wordne / såsom det i dryckeslag hos
 sölachtiga menniskior både af högre
 och lägre stånd gemenligen plågar til-
 gå. Hwad skam och nesa det warit
 för Frälsaren Jesus / at tjena sådant
 folck til apespel och gäckertij / natten is-
 genom / det kan man wäl täncka.
 Sielfwa försmådelsen beskrifs med des-
 sa ord: de begabbade honom / spot-
 tade honom i ansichet / tänck o men-
 niska! här är Guds Son / som en
 sådan smålek måste lida; de kindpu-
 skade honom: detta war eij allena en
 smålek / utan därwid kiände Jesus
 ock en stor smärta / emedan dessa grof-
 wa menniskior twifwels utan intet
 spart sin hårdhet. Somlige bundo för
 hans ögon 2c. och mycken annor hä-
 R delse

Desse sade the emot honom. Härmed gies tillkännå / at de hädde och försmåd- de IESUM på alt optänckeligit sätt / emedan de wäl wiste / at deras sielss- wäld skulle blifwa onäpft.

QUt oss nu widare taga i betrach- tande / hwarföre och til hwad ändå Prälsaren Christus alt bet- ta har lidit och utstådt : nemligen : för våra synder skul ; til vår förlofning och salighet / samt oss til efterdöme och exempel.

För de synder som wid domstolar begångne warda / har IESUS lidit så mycken oråtfärdighet för Judarnas domstol. Emedan wi på lögn och wår nåttas förtalande äre begifne : därföre har han lidit falskt witnessbörd e- mot sig. De som med Gudachtighe- tens mantel sin arghet och girughet öfwerhölja / de se här huru IESUS måste lida et skrymtachtigt beifrande af öfwersta prästen. Emedan menni- skorna begalpa hwarannan / och med

sticckande ord giäcka hwarannan; järdeles de storkloke / hwilcka druckne af förundran öfwer sina inbillade fullkomligheter kunna ej annars än försmåda andra jämnwäl när de sonas berömma; därföré har Jesus lidit begabberi och mångahanda försmädelser. Mången misshbrukar sit ansichtes skönhet til högfärd: därföré är hans härliga ansichte med hugg och slag och med de ogudachtigas spott så jämerligen tilphyntadt wordet. Wi synde med alla våra utwärtas sinnen: därföré led Jesus til sonen / i ths at de bundo för hans ögon / at han intet kunde se; til sin hörsel / at han icke del smådeord höra måste; til känslan / at han så hårda slag känna måste; til luchten / genom de ogudachtigas stinckande spott; til sin smak / när och dåraf i hans mun och på hans heliga läppar kommit.

Til vår förlofning och salighet har han lidit. Han har låtit sig til döden fördömmas / på det han oss ifrån den ewiga dödsens dom skulle frälssa Han

har lidit många slag försmädelser och plågor / på det han oss ifrån den ewiga försmädelsen / ifrån de ewiga slag och plågor / Dem wi med våra synder hafwe förtient / befria skulle / och en ewig härlighet i himmelen oss förskaffa. Han lät binda sig för ögonen / och sitt ansichte med hugg och spott så jämmerligen tilpyntas / på det at wi wårt ansichte med glädie och godt samwete til Gud måge kunna uplyfta / och HErrans klarhet i ewighet beskåda.

Til efterdöme och exempel ländler oss ock detta hans lidande / och hans förhållande därwid. Wi see därutaf / hwad fromma Christina hafwa at utstå i werlden / nemligen / förtal / dömmande / försmådande; så ock / när HErren låter sådant oss til prof och öfning wederfaras / at wi då skole wara tälige och sachtmodige: därtill / nemligen at lida / ären I kallade / efter ock Christus led för oss / låtandes oss en efterdömmelse / at I skolen efterfölja hans fotspor / 1. Pet. 2: 21.

Låt oss i anledning här af wara för-
 mante at ärklänna HErrans JE-
 su kärlek. Den ewiga sanningen li-
 der här fallt witnessbörd emot sig /
 Guds härlighets skien och hans wä-
 sendes rätta beläte warder för en
 Guds försmädare förklarad / liffens
 Förste dömd til döden / härlighetenes
 HErr och arones konung giäckad och
 begabbad: det ansichtet som de he-
 lige änglar med stor wördnad beståda
 och tilbedia / warder slaget och af syn-
 diga menniskior bespottadt; Skapa-
 ren warder förhådad och illa handre-
 rad af sina elända creatur; den store-
 ke Gud låter swaga menniskior så
 jämnertligen fara med sig; den hög-
 ste lider så mycken skam och spott af
 ringa och förachtliga menniskior: hwi
 så? wi hafwe hördt: för våra ihu-
 der; alt oss til godo och salighet. Be-
 sinna / O menniskia! hwad detta är
 för et kärleks under / hvars like al-
 drig sedt eller hördt är. Du arme
 mask mull och aska! (Syr. 10: 9. 10.)
 Hwad war hos dig / som kunde bes-
 weta

waka Guds Son at undergå et så-
 dant lidande för din skul? Hans e-
 gen hierteliga kärlek allena beröf-
 honom därtill. Nog är wäl detta en
 bekant saak för din öron; men win-
 lägg dig / at denna saken ock måtte
 wara bekant för ditt hierta. Bed
 HERRN JESUM / at han sielf genom
 sin Wada sin kärlek hos dig förklarar /
 och dig den samma så föreställer / at
 du des kraft och drift / des lif och
 wärckan / kiänna och ärfara må.

Om wi HERRANS JESU kärlek e-
 mot oss besinne / så wachtom oss
 för de synder / för hwilkas skul
 han lidit. Emedan han lidit falskt
 witnessbörd emot sig / så låt oss al-
 drig wår nästa falskeligen belüga el-
 ler hans ord förwända / ej heller sät-
 ta tro til lifnarens berättelser när de
 genom andras baktalande wår wän-
 skap söka. Emedan JESUS är oskyl-
 ligt dömd worden / så låt oss ingen
 menniska af hat och föracht obetänkt
 dömma. Emedan han utstådt så myc-
 ken förskjädelse och spott / så låt oss
 wår

wår nästa aldrig begabba: han må
 wara skyllig, eller oskylig: är han os-
 skyllig / så är wår synd så mycket os-
 försvarligare // är han bråhlig / så
 borde wi betäncka wår egen skuld / och
 intet lee åt andra. Wachtom of / at
 wi aldrig med wårt exempel / ej hel-
 ler med retande och inrådande / anfö-
 re andra at giäcka förachta dömma
 och försmåda någon menniska // och
 at wi til sådan oförnuftighet och ochri-
 stelighet aldrig samtycke. Wachtom
 of ock för skrymtachtig och fäfång is-
 wer för Gud; i synnerhet för hög-
 färd / at wi intet äre ibland dem /
 som sin ögon högt uphåfwa // och sin
 ögnahwarf högt uphålla / Ordsp: 30:
 13. Om wi uti sådana synder haf-
 we lefwat; så låtom wår Frälshares
 lidande och des betrachtande beweka of
 til bättring.

Och som ingen bättring gies utan
 tron / och man ingen synd kan Gudi
 behageligen undfly / där man icke af
 JESU försoning och af hans kraft ge-
 nom trona är delachtig worden; så lät
 of

och uti hiertans botfärdighet med san-
 tro wår Frälsare omfatta. Blyas
 och skämmas måste wi för våra syn-
 der / för hwilkas skul Iesus så myc-
 ken skam och blygd lidit hafwer; men
 ock därjämte genom trona honom om-
 fanna, hålla honom och intet öfwer-
 gifwa honom / Hög. Wis 3. 4. Dens
 na tron måste ej wara någon sielf-
 giord inbilning och säkerhet / utan en
 af den Hel. Andes öfwertygelse här-
 rörande ödmuik och frimodig tilför-
 sicht: tron är en wis förlåtelse på thet
 man hoppas / och at man intet twiflar
 om thet man icke ser / Ebr. 11: 1.
 Så at wi hälle och wid Iesum den
 wi icke se / såsom wi såge honom / v.
 27. När wi altså genom trona und-
 få uti honom så wäl våra synders
 förlåtelse / samt kraft at begynna et
 annat nytt och heligt lefwerne;

Så lär oss ock hans exempel gjer-
 na efterfölta. Såsom han war tå-
 lig och sachtmodig wid all den orätt
 honom öfwer gick / så skole wi ock wa-
 ra

ra tålige / när werlden of oförrättar.
 När menniskiorna of oförskylt behu-
 ga / dömma / begabba och giäcka /
 det må wara wåre hatare och fiend-
 der / eller ock wåre wänner / och så-
 dana son: sig för wänner utgiffwa ;
 Job. 16: 20. när wåra ord af laste-
 tungor warda förwände / Syr. 8: 14.
 och wi androm til åtlöje illa utför-
 de ; så låt of komma HErrans JEsu
 exempel ihåg / och wara såsom en
 döfwer / och höra intet / och såsom
 en dumbe / then sin mun intet uplåter /
 Ps. 38: 14. Thet är en kostelig ting
 at man är tålig / och hoppas uppå
 HErrans hielp. Thet är en kostelig
 ting / at man drager ocket i ungdo-
 men / at en som öfwergifwen är haf-
 wer tålmod / när honom något up-
 på kommer / och sätter sin mun uti
 stoft / och wänter efter hoppet / och
 låter slå sig wid kindbenet / och låg-
 ger mycken försmädelse uppå sig /
 Klag Wis. 3: 26 = 30.

Stor tröst hafwa alla trogna
 Guds barn af detta JEsu lidande.
 Dit

Din du äst en böffärdig och rättro-
 gen siäl eller med alfware winlägger
 dig sådan at blifwa; ehuru ock werl-
 den dig ansätter. ja om än HErrren
 dig til pröfsning tilläter satans engel
 dig en tid lindpusta / såsom det händ-
 de med Apostelen Paulo; så skal doch
 HErrans kraft wara mächtig i din
 swaghet d. ä under din ansäktning
 och under ditt lidande / så at du he-
 la helswētis här skal kunna öfwerwin-
 na. Fast oförstånda och obetänck-
 samma siälur dig bezabba och för-
 sinäda, så ästu doch Guds kära barn/
 och HErrans Jesu dyra egendom;
 äfwen som ock Jesus likafult war
 Guds Son / fast han här war rin-
 ga och förachtad / så förachtad / at
 man spottade på honom. O! med
 hwad frögd lærer du icke en gång få
 se hans härliga ansichte / som här af
 de ogudachtigas spätt / såg så ömke-
 ligt ut? då skal ock dit bedröfwade
 ansichte klart skintande och härligt blif-
 wa; så skal war mun full med löje
 wara / och war tunga full med frögd /

Ps. 126: 2. När Pharisæerne och Sadduceerne wille förgiöra Jesus / så måste de först döma honom för en ogudachtig Guds försmädare: äfwen så / när menniskiorna wilja utöfwa sin twårhet emot oss / så warde wi först af dem dömda för ogudachtiga / de finna mer än många omständigheter / af hwilka de giöra et sådant slut: den och den person är ogudachtig / därföre förtienar han ingen kärlek / utan man kan med skäl hata och fördärfwa honom / på det han må warda tuchtrad. Dessa förblindade menniskior sätta sig på Guds thron / och wilja dömma och straffa såsom Gudar: jag måste beklaga deras dumbhet och oförstånd; men I som sådant liden / täncker på eder Frälsare Jesus / han war Guds egen Son / han måste lida detta samma / warer tälige med honom / Gud skal i himmelen eder wäl belöna.

14. sid. 10. rad. läs härefter. 3. 14. mållö-
den. 5: 11. at 7. 4. detta. 8. 19. märcke. 12.
22. Påskdagen. 25. 2. förskuter 45. 13. fals-
la, 52. 21. anseende. 63. 10. obotsfärdighet.
69. 19. felachtighet. 71. 16. någon. 84. 13.
ansåchtad. 111. 3. 127. 26. at. 114. 10. at.
122. 14. i synd.